

Tutkintoja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla

- liikunnanohjaajan perustutkinnon opinnollistaminen
työpajaympäristössä

Sampo Hulkkonen

Tekijä Sampo Hulkkonen	
Koulutusohjelma Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelma	
Opinnäytetyön nimi Tutkintoja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla	Sivu- ja liite-sivumäärä 43 + 25
<p><i>Tutkintoja työtoiminnassa eri oppimisympäristöissä</i> on Opetushallituksen rahoittama kehityshanke. Hankkeen tavoitteena on näyttötutkintoihin hakeutumisen edistäminen uusista oppimisympäristöistä. Oppimisympäristöjä ovat erityisesti julkisen ja kolmannen sektorin pajat, erilaiset työelämän toimintaympäristöt, järjestöt sekä vankilat. Kisakallion Urheiluoipiston ja HNMKY:n Y-Care työpajan osalta hankkeen työsuunnitelma, joka ohjaa tehtäviä ja tavoitteita, on liitteenä 1.</p> <p>Ensimmäinen vaihe kehityshankkeessa on Liikunnanohjauksen perustutkinnon, Liikuntaneuvoja -tutkinnon arviointi työpaikalla sekä oppimistulosten arviointi. Tähän vaiheeseen Kisakallion Urheiluoipisto tuottaa opinnäytetyönä opinnollistamisen työkalut.</p> <p>Opinnäytetyössä on tuoteistettu, yhdessä työelämän kanssa, oppisopimusmuotoisesti toteutetun liikunnanohjauksen perustutkinnon osaamisen tunnistamisen työkalu sekä oppimisympäristön tunnistamisraportti Helsingin NMKY:n Y-Care työpajan käyttöön. Opinnäytetyössä on tuotettu Oppimisympäristön tunnistamisraportti v2 sekä Osaamisen tunnistamisen -työkalu. Näillä työkaluilla osaamisen kuvaus voidaan siirtää osaamistodistukseen ja sen liitteisiin. Opinnäytetyö on osa opetushallituksen rahoittamaa Tutkintoja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla -kehityshanketta ja se on toteutettu yhdessä Kisakallion Urheiluoipiston ja Helsingin NMKY:n Y-Care työpajan kanssa.</p> <p>Tuoteistamisen työmenetelmänä on käytetty Aalto yliopiston LEAPS-projektin menetelmiä, jotka soveltuivat opinnäytetyöhön hyvin, koska menetelmä lähtee asiakkaan tarpeen räätälöinnistä, toisin kuin monet tuoteistamisen menetelmät tekevät.</p> <p>Työkalut ovat testattu onnistuneesti ja niistä on palaute saatu yhteistyötahoilta.</p>	
Asiasanat opinnollistaminen, työpaja, liikunnanohjauksen perustutkinto, liikuntaneuvoja, LEAPS	

Author Sampo Hulkkonen	
Degree program Sport and leisure degree	
The title of thesis Competence-based qualifications in different learning environments	Number of pages and appendices 43 + 25
<p>Competence-based qualifications in different learning environments is a development project, funded by The Finnish National Board of Education. The aim of our project is to promote participation in the competence-based qualifications from new environments of learning. In the past, it has not been common to seek competence-based qualifications when studying in these learning environments. Environments of learning are, in particular, public and third-sector work-shops, different kind of operating environments, organizations, as well as prisons. The work plan of Kisakallio Sports Institute in this project is appendix 1.</p> <p>The first phase of the project, which is this thesis, is to evaluate the Vocational Qualification in Physical Education, Sports Assistant -degree in a workplace and the assessment of learning outcomes, in cooperation with the Kisakallio Sports Institute's teacher.</p> <p>The work of the Bachelor's thesis is to produce the database and the material, which in the workshop, in a real working environment, can be used to identify and recognize the quality in the Vocational Qualification in Physical Education -degree.</p>	
Glossary assessment of learning outcomes, competence based, workshop, Vocational Qualification in Physical Education, Sports Assistant, LEAPS	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tutkintoja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla.....	4
2.1	Opinnollistaminen ja työpaja	4
2.1.1	Opinnollistaminen.....	5
2.1.2	Työpaja	5
2.2	Opinnäytetyön rajausta	6
2.3	Opinnäytetyön ohjaus	6
2.4	Työssä käytettyjä käsitteitä	7
2.4.1	Opetushallituksen ammatillisen koulutuksen reformi	7
2.4.2	Ammattikoulutus	8
2.4.3	Ammatillinen peruskoulutus	8
2.4.4	Ammatillinen aikuiskoulutus	8
2.4.5	Toimijasektorit yhteiskunnassa.....	8
2.4.6	Näyttötutkintoihin liittyvät käsitteet ja termit	9
3	Työelämäyhteistyö opinnäytetyössä.....	13
3.1	Helsingin NMKY ry. (HNMKY).....	13
3.2	Kisakallion Urheiluopisto	14
3.2.1	Kisakallion tehtävät hankkeessa	14
3.2.2	Opinnäytetyön toimeksiantosopimus.....	15
4	Liikunnanohjauksen perustutkinto, liikuntaneuvoja	16
4.1	Tutkinnon osat	16
5	Tuotteistaminen.....	17
5.1	Työryhmän ohjauksen viitekehys	17
5.2	Tuotteistamisen viitekehys	18
5.2.1	LEAPS (Leadership in the Productisation of Services)	19
6	Opinnäytetyön tavoite.....	20
7	Työn eteneminen	21
7.1.1	Tarpeen tunnistaminen	22
7.1.2	Tavoitteen selkeytys (1. työryhmän tapaaminen)	22
7.1.3	Nykytilanteen kartoitus (2. työryhmän tapaaminen)	23
7.1.4	Näkemyksen ravistelu (3. työryhmän tapaaminen).....	23
7.1.5	Näkemyksen kiteyttäminen (4. työryhmän tapaaminen)	24
7.1.6	Lopputuloksen simulointi ja pilotointi	24
7.1.7	Palaute työympäristöstä	24
8	Tuotos - Opinnollistamisen työkalut.....	26
8.1.1	Oppimisympäristön tunnistamisraportti v2	26
8.1.2	Osaamisen tunnistaminen -työkalu	27

9	Pohdintaa.....	29
9.1	Hanke	29
9.2	Tuotteistamisen prosessi	30
9.3	Työkalut ja niiden taustalla olevat käsitykset	31
9.4	Työn jatkokehitys	32
9.5	Työskentelyn arviointi / itsearviointi	32
	Lähteet	34
	Yhteystiedot.....	38
	Liite 1 Kisakallion työsuunnitelma	
	Liite 2 Pedagoginen käsikirjoitus	
	Liite 3 Oppimisympäristön tunnistamisraportti v2	
	Liite 4 Osaamisen tunnistamisen työkalu (excel-taulukko)	

1 Johdanto

Kautta aikojen ihminen on oppinut tekemällä asioita. Tätä osaamista syntyy erilaisissa tilanteissa ja prosesseissa. Viime vuosikymmeninä on tämän työssä tapahtuneen oppimisen tuloksia haluttu siirtää formaalien opintojen osaksi ja rinnalle. OECD ja Euroopan Unionin komissio ovat tutkineet aikuiskoulutuksesta saatuja hyötyjä niin yksilön, kuin yhteiskunnan kannalta. Työllisyys paranee ja työn tuottavuus nousee sekä ihmisten kansalaisaktiivisuus paranee koulutuksen myötä. Yleistäen voidaan todeta myös koulutetun väestön johtavan yhteiskunnassa korkeampaan elintasoon ja kansantuotteeseen sekä toimivampaan demokratiaan. Samoin tutkimusten mukaan yksilön terveys lisääntyy ja syrjäytyminen vähenee koulutustason noustessa. Myös suvaitsevaisuuden ja muutoksen sietokyvyn on todettu lisääntyvän koulutuksen karttuessa. (Harju 2007; Laukia 2015, 14 - 19; OECD 2015a; OECD 2015b.)

Suomen hallitus on Sipilän hallituksen hallitusohjelmassa määritellyt ns. kärkihankkeita 26 kappaletta. Yksi osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeista on toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi (OPH 2015a), jonka keskeisiä asioita on uudistaa ammatillinen koulutus tehokkaaksi osaamisperustaiseksi ja asiakaslähtöiseksi koulutukseksi sekä lisätä työpaikalla tapahtuvaa oppimista ja yksilöllisiä opintopolkuja. Tehokkuuden mittarina nähdään mm. nykyistä nopeampi valmistuminen opinnoista sekä jo osatun osaamisen tunnustaminen niin, ettei sitä tarvitse opintojen suorittamiseksi opiskella. (Hallitusohjelma 2015.)

Tutkintoja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla -kehityshanke on Opetushallituksen rahoittama hanke, jonka vaikuttimina on edellä mainittu reformi. Hankkeen tavoitteena on näyttötutkintoihin hakeutumisen edistäminen uusista oppimisympäristöistä, joista ei ole aiemmin osattu hakeutua tutkintotilaisuuksiin tai niissä ei ole suoritettu tutkintoja. Näitä oppimisympäristöjä ovat erityisesti julkisen ja kolmannen sektorin pajat, työelämän toimintaympäristöt, järjestöt sekä vankilat. (Luksia 2016.)

Yllä olevat lähtökohdat ovat ohjaamassa opinnäytetyötä, joka siis pyrkii pieneltä osaltaan vastaamaan OECD -raportin esittämiin odotuksiin sekä Hallitusohjelman tavoitteisiin ja hankkeessa sovittuihin asioihin.

Kisakallion Urheiluopisto, joka on yksi toimija Tutkintoja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla -hankkeessa, on opinnäytetyön toimeksiantaja. Kisakallion Urheiluopisto on yksi yhdestätoista suomalaisesta Urheiluopistosta. Urheiluopistot järjestävät liikunta-alan ammatillista perus- ja lisäkoulutusta sekä vapaa-ajan kurssitoimintaa. Kisakalliosäätiö, jonka

tehtävä on ylläpitää urheiluopistoa, on perustettu 1954. Nykyisin urheiluopisto toimii Lohjalla. Kisakallion urheiluopistolla opiskelee lähes 300 opiskelijaa erimuotoisissa opinnoissa mm. Liikunnanohjauksen perustutkintoa sekä ammatillista tutkinnoista Valmentajan- ja Liikunnan ammattitutkintoja. Lajiliittojen ja kunnan kanssa tehtävä yhteistyö on myös merkittävä osa Kisakallion Urheiluopiston toimintaa. (Kisakallio 2016.)

Kisakallion Urheiluopiston osalta hankkeen työsuunnitelma, joka ohjaa hankkeen tehtäviä ja tavoitteita, on liitteenä 1. Työsuunnitelman mukaisesti hankkeen tarkoituksena on kehittää ja juurruttaa erilaisissa ympäristöissä tapahtuvaa osaamisen tunnistamista sekä kehittää toimintaympäristöjen soveltuvuutta tutkintotilaisuuksiin. Tavoitteena on edelleen tuoda tunnetummaksi näyttötutkintojärjestelmän mahdollisuudet sekä laajentaa hakeutumisvaiheessa tapahtuvan osaamisen tunnistamisen menetelmiä. Tärkeänä kehittämisen kohteena on myös työelämän ja opetushenkilöstön osaamisen yhdistäminen tutkinnon suorittamisen prosessissa. (Hankkeen työsuunnitelma, liite 1.)

Jotta työssä tapahtunut oppiminen hyödyntäisi parhaalla mahdollisella tavalla yksilöä, oppijaa, tulee opittu osaaminen kyetä siis tunnistamaan ja arvioimaan (Saranpää 2015, 67 - 87). Työympäristössä kerääntynyt osaaminen voidaan tunnustaa tutkintotodistusten lisäksi ns. osaamistodistuksissa. Osaamistodistuksella tarkoitetaan dokumenttia, jolla työssä opittu on tunnustettu tutkinnon perusteiden mukaisesti opituksi osaamiseksi. Osaamistodistus voi sitten toimia niin tarkkana työtodistuksena, kuin osaamisen osoittamisen välineenä tutkinnon henkilökohtaistamisen yhteydessä. Koska liikunnanohjauksen perustutkinnon perusteet ja niiden kriteerit lähtevät ajatuksesta perusvalmiuksien luomisesta sekä tutkinnon suorittamisesta, tulee oppijalle mahdollisesti tarjota yksilöllisesti lisätietoa ja -taitoa, jotta perusteiden mukainen valmius saavutetaan. Työpaikalla tarvitaan työtehtävien tunnistamista tutkinnon perusteisiin (kriteereihin) peilaten niin, että osaaminen sekä tiedon ja taidon tarve voidaan erottaa toisistaan (Saranpää 2015, 86 - 87).

Kokonaishankkeessa on jo luotu **Opinnollistamisen prosessi** (Luksia 2016, hanke-esite 2015), joka kuvaa kokonaisprosessin, jonka lopputuloksena on osaaminen tunnistettu ja mahdollisesti tunnustettu:

1. **Oppimisympäristö tunnistetaan*** yhteistyössä oppilaitoksen edustajan kanssa.
2. Valitaan opinnollistettavat **tutkinnon osat, avataan*** ne työympäristön toimintojen mukaan.
3. Asiakkaan osaaminen tunnistetaan ja /tai hän saa ammatillisia tavoitteita.
4. Asiakas saa osaamistodistuksen tunnistetusta osaamisestaan.
5. Asiakas hakee opiskelemaan tai hänet ohjataan tutkintotilaisuuteen.

6. Oppilaitos tunnistaa ja tunnustaa osaamista henkilökohtaistamisen käytäntöjen ja ohjeiden mukaisesti.

* *Oppimisympäristön tunnistamisraportti* sekä *Osaamisen tunnistamisen-työkalu* (Excel - taulukko) ovat opinnäytetyön kohteet ja työkalut kohtiin 1 ja 2..

Tämä opinnäytetyön taustatyö avaa käsitteitä, perusteita sekä keinoja liikunnanohjauksen perustutkinnon perusteiden mukaisen oppimisen opinnollistamiseen Helsingin NMKY:n Y-Care työpajassa. Y-Care työpajan tavoitteena on saada työpajassa olevat nuoret kiinnostumaan ammatillisesta koulutuksesta työn ohessa. Lähtökohtana ovat käsitykset Hallitusohjelman (2015) tavoitteista sekä Tutkintoja työtoiminnasta opinnollistamisen avulla - hanke (Luksia 2016). Nämä ohjaavat siihen, että oppimisen tuomat hyödyt nykyaikaisessa yhteiskunnassa voidaan toteuttaa täysipainoisesti vain, kun oppiminen tunnistetaan sekä dokumentoidaan työnsaannin parantamiseksi tai nopeuttamaan siirtymistä jatko-opintoihin.

Opinnäytetyössä on tuotteistettu, yhdessä työelämän kanssa, oppisopimusmuotoisesti toteutetun liikunnanohjauksen perustutkinnon Osaamisen tunnistamisen työkalu sekä Oppimisympäristön tunnistamisraportti Helsingin NMKY:n Y-Care työpajan käyttöön. Opinnäytetyössä on tuotettu Oppimisympäristön tunnistamisraportti v2 sekä Osaamisen tunnistamisen -työkalu. Näillä työkaluilla osaamisen kuvaus voidaan siirtää osaamistodistukseen ja sen liitteisiin.

Opinnäytetyö on osa opetushallituksen rahoittamaa Tutkintoja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla -kehityshanketta ja se on toteutettu yhdessä Kisakallion Urheiluopiston ja Helsingin NMKY:n Y-Care työpajan kanssa.

2 Tutkintoja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla

Tutkintoja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla -kehityshanke on Opetushallituksen rahoittama hanke, jonka vaikuttamina on Hallitusohjelman (2015) toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi (Kärkihanke 2 2015). Kärkihanke on jaettu kahdeksaan kohtaan, joista kohdat 3 – 5 koskevat suoraan tai välillisesti opinnollistamista. Opetushallituksen valtionavustustoiminnan tavoitteina on tukea kehittämishankkeita. Hankkeiden tavoite yleisesti on tuottaa käyttökelpoisia malleja, menetelmiä ja käytäntöjä, jotka johtavat muutoksiin ja parannuksiin. Tutkintoja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla -hankkeessa tavoitteena on näyttötutkintoihin hakeutumisen edistäminen uusista oppimisympäristöistä, joista ei ole aiemmin osattu hakeutua tutkintotilaisuuksiin tai niissä ei ole suoritettu tutkintoja. Näitä oppimisympäristöjä ovat erityisesti julkisen ja kolmannen sektorin pajat, työelämän toimintaympäristöt, järjestöt sekä vankilat. Tätä hanketta ovat kehittämässä työelämäkumppanien kanssa Luksia, Keskuspuiston ammattiopisto, Kanneljärven Opisto ja Kisa-kallion Urheiluopisto. (Luksia 2016.)

Kisakallion Urheiluopiston osalta hankkeen työsuunnitelma, joka ohjaa hankkeen tehtäviä ja tavoitteita, on liitteenä 1. Työsuunnitelman mukaisesti hankkeen tarkoituksena on kehittää ja juurruttaa erilaisissa ympäristöissä tapahtuvaa osaamisen tunnistamista sekä kehittää toimintaympäristöjen soveltuvuutta tutkintotilaisuuksiin. Tavoitteena on edelleen tuoda tunnetummaksi näyttötutkintojärjestelmän mahdollisuudet sekä laajentaa hakeutumisvaiheessa tapahtuvan osaamisen tunnistamisen menetelmiä. Tärkeänä kehittämisen kohteena on myös työelämän ja opetushenkilöstön osaamisen yhdistäminen tutkinnon suorittamisen prosessissa. (Hankkeen työsuunnitelma, liite 1.)

2.1 Opinnollistaminen ja työpaja

Opinnollistamisella tarkoitetaan tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimusten ja arviointikriteerien avaamista työtehtävätasolle aidossa työympäristössä. Tällöin osaaminen kyetään tunnistamaan ja siitä voidaan laatia osaamistodistus. Osaaminen voidaan osoittaa työympäristössä joko ammattiosaamisen näyttönä tai oppijan (tutkinnon suorittajan) valmiuksien sen salliessa, tutkintotilaisuudessa. Olennaiseksi opinnollistamiseen liittyvän osaamisen tunnustamisessa muodostuu yhteistyö oppilaitosten ja työelämän välillä. (Hirvasmaa & Schellhammer-Tuominen 2015; Osataan 2013, 5; Salo 2015, 5-6.)

Ammatillisesta koulutuksesta säädetyssä laissa (L 630/1998) sekä sen asetuksissa määritellään ammatillinen koulutus. *Opiskelijan arvioinnin hyviä käytäntöjä* -oppaan mukaisesti on opiskelijan osaamista arvioitava jo opintojen alkaessa. Opiskelijan osaamisen taso tulee selvittää aiemmin hankitun osaamisen tunnustamiseksi. Osaamisen tunnistaminen on pohjana opiskelijan henkilökohtaisten tavoitteiden laatimisessa, sekä tarvittavan ohjauksen ja tuen määrittelemisessä. (OPH 2008, 7-8.)

2.1.1 Opinnollistaminen

Duunista opintopisteiksi -oppaassa (Osataan 2013, 5) on opinnollistaminen jaettu seuraaviin neljään osaan:

1. Osaamisen tunnistaminen:

Pyritään havaitsemaan työssä oppimisen kautta hankitut tiedot, taidot ja asenteet. Miten opiskelija kuvaa työtään ja työtehtävissään tarvittavaa osaamista?

Miten hän tekee näkyväksi sekä työtä tekemällä, että systemaattisesti hankittua osaamista?

2. Osaamisen osoittaminen:

Miten opiskelija peilaa työtä tekemällä hankkimaansa osaamista koulutuksen tavoitteisiin, osoittaa osaamisensa ja itsearvioi sitä suhteessa tutkinnon tavoitteisiin ja kriteereihin?

3. Osaamisen arviointi:

Miten opiskelija, työelämän edustaja ja opettaja arvioivat opiskelijan osaamisen vastaavuutta tutkinnon osaamistavoitteisiin ja arviointikriteereihin? Tähän voi kuulua myös kollegan, opiskelijatoverin tai -ryhmän antama palaute.

4. Osaamisen tunnustaminen:

Miten opiskelijan työssä hankitulle osaamiselle annetaan virallinen asema eli miten se opintopisteytetään ja luetaan osaksi tutkintoa?

Taulukko 1. Opinnollistamisen sanastoa (Osataan 2013, 5)

2.1.2 Työpaja

Käsittelen työpajan -termiä tässä yhteydessä ja tässä työssä nuorten työpaja -käsitteen kautta, koska HNMKY:n Y-Care työpaja on nuorten, siis alle 29-vuotiaiden, työpaja.

Nuorten työpajatoiminta on osa nuorisolain (2006/72) 3 luvun, 7§ säädettyä nuorten sosiaalista vahvistamista. Työpajoilla toteutetaan valmennustyötä, jolle tyypillistä on hallinnolliset ja organisatoriset sektorirajat ylittävä monialaisuus ja moniammatillisuus (TPY 2015). Valtakunnallinen Työpajayhdistys (TPY 2015) kuvaa onnistuneesti valmentautujaa / asiakasta, siis muitakin kuin nuorten pajoille osallistuvia, seuraavasti:

Työpajojen valmentautujina on työttömiä nuoria ja aikuisia, joilta puuttuu ammatillinen koulutus ja/tai työkokemus, ammatinvaihtajia, työ- ja toimintakyvyltään heikentyneitä työnhakijoita, päihde- ja mielenterveyskuntoutujia, pitkäaikaistyöttömiä, osatyökykyisiä sekä työmarkkinoille integroitumisessa tukea tarvitsevia maahanmuuttajia. Valmentautajat ovat työpajalla esimerkiksi työkokeilussa, palkkatuetussa työssä, työvoimakoulutuksessa, Kelan kuntoutuksessa, kuntouttavassa työtoiminnassa, oppisopimuskoulutuksessa, ammatillisten oppilaitosten opiskelijoina.

Eli työpajoilla on paljon hankkeen kannalta potentiaalisia asiakkaita, joiden elämänlaatuun voidaan mielestäni onnistuneella opinnollistamisella vaikuttaa, esimerkiksi itsetunnon nousun tai motivaation lisääntymisen kautta.

2.2 Opinnäytetyön rajaus

Kisakallion Urheiluopiston ensimmäinen tavoite on opinnollistaa oppisopimuskoulutusmuotoinen eli näyttötutkintopohjainen Liikunnanohjauksen perustutkinto (liikuntaneuvoja tutkinto). Liikunnanohjauksen perustutkinnon voimassa olevat perusteet ovat vuodelta 2014 ja tulleet voimaan 1.8.2015 (OPH 2014a). Tästä tavoitteesta on johdettu opinnäytetyön toimeksiantosopimuksessa määritellyt aiheet ja tavoitteet.

Opinnäytetyön aihe	Tutkintoja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla -hankkeeseen liikunnanohjaajan perustutkinnon opinnollistaminen työpajaympäristössä
Tutkimus- ja kehittämistavoite	Tiedon ja materiaalin tuottaminen opinnollistamiseen , yhdessä työelämäkumppanin työpajan kanssa (HNMKY ry.)

Taulukko 1 (Opinnäytetyön toimeksiantosopimus; opinnäytetyön tavoite ja ohjaus)

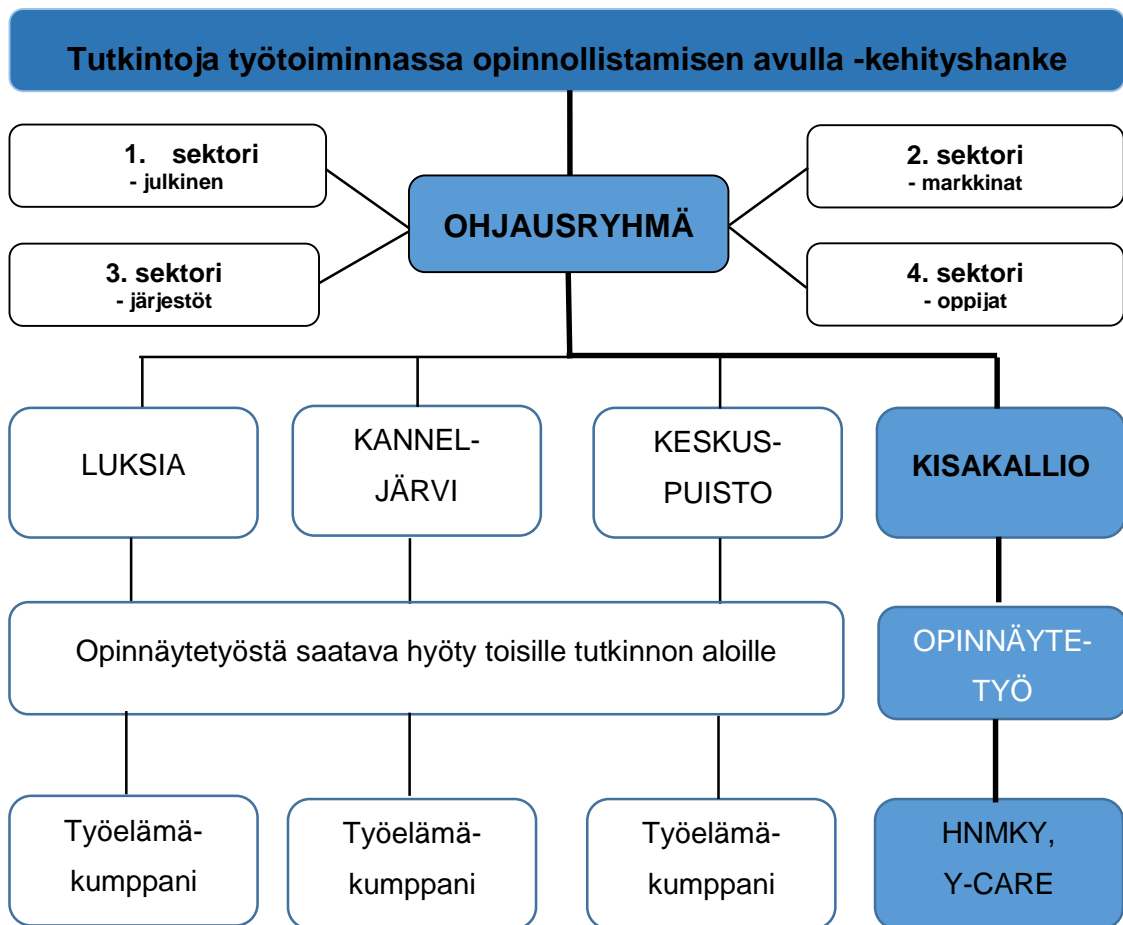
2.3 Opinnäytetyön ohjaus

Koska opinnäytetyö on yksi osa isommasta hankkeesta, ohjaa ja rajaa hanke opinnäytetyötä ja sen tekemistä. Opinnäytetyön lopussa on eritelty yhteystiedot.

Hankkeen rahoittajana toimii Opetushallitus, Euroopan sosiaalirahaston rahoituksen avulla ja hankkeen kehitystyöstä vastaavat Luksia eli Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä, Keskuspuiston ammattiopisto, Kanneljärven Opisto, Kisakallion Urheiluopisto.

Kehitystyöstä vastaavilla koulutusyksiköillä on omat työelämä kumppaninsa, joiden kanssa hanketta viedään eteenpäin. Kisakallion Urheiluopiston työelämä kumppani on Helsingin NMKY ja opinnäytetyön kannalta erityisesti sen Y-Care työpaja.

Toimijat tekevät lisäksi hankeyhteistyötä valtakunnallisen työpajayhdistyksen kanssa sekä paikallisten toimijoiden, kaupunkien ja kuntien työpajojen, kolmannen sektorin toimijoiden ja työtoiminnassa mukana olevien järjestöjen kanssa.

Kuva 1. Havainne kuva opinnäytetyön asemoitumisesta Tutkintoja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla -hankkeeseen.

2.4 Työssä käytettyjä käsitteitä

2.4.1 Opetushallituksen ammatillisen koulutuksen reformi

Ammatillisen koulutuksen reformi on yksi hallituksen kärkihankkeista. Siinä uudistetaan ammatillisen koulutuksen rahoitusta, ohjausta, toimintaprosesseja, tutkintojärjestelmää ja järjestäjärakenteita (Hallitusohjelma 2015). Lait ammatillisesta peruskoulutuksesta ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta yhdistetään uudeksi laiksi, jossa keskeisenä lähtökohtana on osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys.

2.4.2 Ammattikoulutus

Opetushallitus määrittelee ammattikoulutuksen seuraavasti:

Ammattikoulutus sisältää ammatillisen peruskoulutuksen, siihen valmentavan koulutuksen ja ammatillisen lisä- ja täydennyskoulutuksen. Sekä ammatillinen peruskoulutus että lisäkoulutus ovat tutkintoon tähtäävää koulutusta. Opiskelu tapahtuu paitsi oppilaitoksissa, myös lisääntyvässä määrin työpaikoilla ja verkko-oppimisympäristöissä. (OPH 2015b.)

2.4.3 Ammatillinen peruskoulutus

Ammatilliset oppilaitokset, erityisoppilaitokset ja kansanopistot järjestävät ammatillista peruskoulutusta eli perustutkintoon johtavaa koulutusta. Tämä voidaan suorittaa ammatillisena peruskoulutuksena tai näyttötutkintona (esim. oppisopimuskoulutus). Ammatilliseen perustutkintoon on mahdollista sisällyttää tutkinnon osia muista ammatillisista perustutkinnoista, ammattitutkinnoista, erikoisammattitutkinnoista tai ammattikorkeakoulututkinnoista. (OPH 2015c.)

2.4.4 Ammatillinen aikuiskoulutus

Ammatillisella aikuiskoulutuksella tarkoitetaan ammattitaidon hankkimistavasta riippumattomia, näyttötutkintoina suoritettavia perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja samoin kuin niihin valmistavaa koulutusta, sekä muuta kuin näyttötutkintoon valmistavaa lisäkoulutusta.

2.4.5 Toimijasektorit yhteiskunnassa

Jyväskylän yliopiston Kansalaisyhteiskunnan portaali (Konttinen 2015) määrittelee yhteiskuntaelämän neljään sektoriin seuraavasti:

- ensimmäinen sektori muodostuu markkinoista ja yritys-elämästä
- toinen sektori valtiosta ja julkisesta sektorista
- kolmas sektori kansalaisjärjestöistä ja vapaaehtoisesta kansalaistoiminnasta
- neljäs sektori on muodostunut perheistä, kotitalouksista ja intiimeistä suhteista

Tämä jako perustuu ajatukseen, että sektorit edustavat suhteellisen itsenäisiä ja itsenäisesti toimivia toiminnan alueita. Termillä kolmas sektori viitataan usein kansalaisyhteiskunnan järjestöihin ja säätiöihin ja niitä kuvataan usein ei-voittoa tavoittelevina toimijoina, joiden toiminta perustuu kansalaistoimintaan ja vapaaehtoisuuteen. Kuitenkin kolmannen sektorin järjestöjen koot ja toimintakulttuurit vaihtelevat suuresti niin kokonsa, kuin toimintakulttuuriensa puolesta. (Konttinen 2015.)

Kolmas sektori tulee käsitteenä lähelle kansalaisyhteiskunnan käsitettä, ja toisinaan niitä on käytetty lähes synonyymeina (Konttinen 2015). Kansalaistoiminta ja järjestötoiminta ovat kaikissa maissa luonnollinen osa kansalaisyhteiskuntaa. Ne muodostavat Suomessa volyymiltaan ja merkitykseltään kansalaisyhteiskunnan ytimen. (Kansalaisyhteiskunta 2015.)

Yhdistys tai järjestö voidaan määritellä ihmisten yhteenliittymäksi, jonka tavoitteena on ajaa tiettyä yhteistä tavoitetta, arvoa tai intressiä (Siisiäinen 1996, 13). Järjestön ja yhdistyksen määritelmässä voidaan vielä erottaa kaksi mallia toiminnasta eli rekisteröitynyt ja rekisteröimätön järjestö tai yhdistys. Kun yhdistys merkitään yhdistysrekisteriin, siitä tulee rekisteröity järjestö tai yhdistys ja siten itsenäinen oikeushenkilö ja se saa oikeuskelpoisuuden (PRH 2015).

Tämä käsitteistö auttaa sijoittamaan yksilön osaksi sitä ajattelua, jossa perinteisesti on puhuttu "vain" kolmesta sektorista (yksityinen-julkinen-järjestö). Voidaan siis ajatella olevan myös neljäs sektori, jonka toiminnalla ovat omat lainalaisuudet. Työpajassa oleva nuori ei siis ole osa työpajaa eikä oppilaitosta, vaan itsenäinen toimija opinnollistamisen kentässä.

2.4.6 Näyttötutkintoihin liittyvät käsitteet ja termit

Koska opinnollistamisessa on kyse tehtävän työn arvioimisesta eli tunnistamisesta ja tunnustamisesta, välttämätöntä avata oppisopimuskoulutukseen/näyttötutkintoihin liittyviä käsitteitä ja termejä. Alla olevat käsitteet ja termit ovat suora lainaus www.nayttotutkinnot.fi/kasitteisto -sivulta, koska termien ja käsitteiden kohdalla yksiselitteisyys on olennaista. Nayttotutkinnot.fi -portaalia ylläpitää Ammattitutkintoaineiston laadunvarmistus ALVAR, jonka tehtäviin käsitteistön ylläpito kuuluu.

Ammattitaitovaatimus

Ammatillisissa tutkinnon osissa on yksi tai useampia ammattitaitovaatimuksia, jotka on muodostettu työelämän tehtävä- ja toimintakokonaisuuksista ja jotka kertovat, mitä tutkinnon suorittajan on osattava.

Ammatillinen perustutkinto

Ammatillisessa perustutkinnossa osoitetaan laaja-alaiset perusvalmiudet alan eri tehtäviin sekä erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito vähintään yhdellä osa-alueella. Ammatillinen perustutkinto voidaan suorittaa ammatillisena peruskoulutuksena tai näyttötutkintona.

Ammattitutkinto

Ammattitutkinnossa osoitetaan alan ammattityöntekijältä edellytettävä ammattitaito. Ammattitutkin-
tojen perusteissa ammattitaitovaatimukset on määritelty tasollisesti siten, että henkilö, jolla on alan
peruskoulutus tai sitä vastaavat tiedot ja taidot sekä lisäksi täydentäviä sekä syventäviä opintoja ja
noin kolmen vuoden työkokemus, pystyy todennäköisesti suoriutumaan ko. ammattitutkinnosta.

Arvioinnin kohteet (amatillisten perustutkintojen perusteissa)

Arvioinnin kohteilla ilmaistaan ne osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityistä huo-
miota. Arvioinnin kohteet on kuvattu työprosessin, -välineiden, -menetelmien ja materiaalien sekä
työn perustana olevan tiedon ja elinikäisen oppimisen avaintaitojen hallintana.

Arviointikriteerit (amatillisten perustutkintojen perusteissa)

Arviointikriteerit määrittävät amatillisissa perustutkinnoissa annettavan arvosanan tason.

Arvioinnin kriteerit (ammatti- ja erikoisammattitutkinnon perusteista poistuva käsite)

Arvioinnin kriteerit määrittävät ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusteissa hyväksytyn tutkin-
tosuorituksen tason.

Henkilökohtaistaminen

Henkilökohtaistamisella tarkoitetaan amatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa koulutuk-
sen järjestäjälle tai tietyissä tapauksissa näyttötutkinnon järjestäjälle säädettyä tehtävää. Koulutuk-
sen järjestäjä tai näyttötutkinnonjärjestäjä vastaa näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutuk-
seen hakeutumisen, tutkinnon suorittamisen ja tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökoh-
taistamisesta sekä näihin liittyvästä ohjauksesta.

Henkilökohtaistamista koskeva asiakirja

Amatilliseen aikuiskoulutukseen liittyvästä henkilökohtaistamisesta annetun valtioneuvoston ase-
tuksen (25.6.2015) mukainen asiakirja, johon dokumentoidaan näyttötutkintoon ja siihen valmista-
vaan koulutukseen hakeutumisen, tutkinnon suorittamisen ja tarvittavan ammattitaidon hankkimi-
sen henkilökohtaistaminen.

Näyttötutkinto

Näyttötutkinto on amatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu ammattitaidon
hankkimistavasta riippumaton amatillinen perustutkinto ja ammatti- tai erikoisammattitutkinto.
Näyttötutkinnot muodostuvat amatillisista tutkinnon osista. Tutkintoon tai siihen sisältyvään osaa-
misalaan sisältyy vähintään yksi pakollinen tutkinnon osa ja vähintään yksi valinnainen tutkinnon
osa. Tutkinnon perusteissa määritelty ammattitaito osoitetaan tutkintotilaisuuksissa. Näyttötutkinto
antaa kelpoisuuden korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin ja yleisen kelpoisuuden ammattikor-
keakouluopintoihin.

Oppisopimuskoulutus

Oppisopimuskoulutus on työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävää koulutusta, jota täydennetään tietopuolisilla opinnoilla. Oppisopimuskoulutus perustuu opiskelijan ja työnantajan välillä tehtyyn kirjalliseen määräaikaan työsopimukseen (oppisopimus) ja edellyttää työnantajan ja koulutuksen järjestäjän sopimusta oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä.

Osaamisen arviointi

Tutkinnon suorittajan osaamisen arviointia tutkintotilaisuuden aikana, jossa arvioija vertaa tutkinnon suorittajan osaamista näyttötutkinnon perusteissa määrättyyn osaamiseen.

Osaamisen osoittaminen

Tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa näyttötutkinnon perusteiden ammattitaidon osoittamistapojen mukaisesti tutkintotilaisuudessa. Osaaminen osoitetaan pääsääntöisesti käytännön työtehtävissä. Tutkinnon suorittamisen henkilökohtaistamisessa voidaan sopia täydentävistä osoittamistavoista.

Osaamisen tunnistaminen

Menettely, jossa näyttötutkintoon hakeutuvan henkilön aiemmin hankkima osaaminen tunnistetaan alalle soveltuvin menetelmin näyttötutkintoon ja siihen valmistavaan koulutukseen hakeutumisen henkilökohtaistamisessa.

Osaamisen tunnustaminen

Tutkintotoimikunnan tekemä päätös siitä, että tutkinnon suorittajalla on tutkinnon perusteissa vaadittu ammattitaito ja hänelle voidaan antaa tutkintotodistus tai todistus tutkinnon osan tai osien suorittamisesta.

Tutkinnon osa

Tutkinnon osa muodostaa ammatin osa-alueen, joka voidaan erottaa laajasta työprosessista itsenäiseksi arvioitavaksi kokonaisuudeksi.

Tutkinnon perusteet

Opetushallituksen antama määräys, jossa määritellään tutkintonimikkeet, tutkinnon muodostuminen pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista, tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arviointi (Perustutkinnon perusteet näyttötutkintona).

Opetushallituksen antama määräys, jossa määrätään ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osaamisalat, tutkintonimikkeet, tutkinnon muodostuminen pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista, tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arviointi (Ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon perusteet).

Tutkinnon suorittaja

Näyttötutkintoa tai tutkinnon osaa suorittava henkilö.

Tutkinto

Ammatillinen tutkinto on yhdelle tai useammalle osaamisalalle suunnattu osaamiskokonaisuus.

Ammatillisen tutkinnon ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet perustuvat työelämän tarpeisiin.

Työssä oppiminen

Näyttötutkintoon valmistavassa koulutuksessa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettyä koulutusta, josta sovitaan tutkinnon perusteiden mukaisesti tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisessa.

Työpaikkaohjaaja

Työpaikalla opiskelijan vastuulliseksi ohjaajaksi nimetty henkilö, joka on ammattitaidoltaan, koulutukseltaan ja työkokemukseltaan pätevä tähän tehtävään ja joka arvioi opiskelijan oppimista ja osaamista.

Työpaikkakouluttaja

Henkilö, joka työpaikalla kouluttaa opiskelijaa ammatilliseen perustutkintoon johtavassa oppisopimuskoulutuksessa tai näyttötutkintoon valmistavassa oppisopimuskoulutuksessa. Työpaikkakouluttaja on ammattitaidoltaan, koulutukseltaan ja työkokemukseltaan pätevä tähän tehtävään, ja hän arvioi opiskelijan tai tutkinnon suorittajan oppimista ja osaamista.

3 Työelämäyhteistyö opinnäytetyössä

Tavoitteena koko OPH:n hankkeessa on löytää väyliä uusille kohderyhmille näyttötutkinnon suorittamiseen. Tämä edellyttää sopivien toimijoiden löytämisen esim. liikuntaseuroista, -järjestöistä ja työpajoista. Näiden toimijoiden kanssa on löydettävä toimintaympäristöt ja tavat, joissa osaaminen voidaan tunnistaa sekä asiakkaat voivat suorittaa tutkintotilaisuuksia. Tätä taustaa vasten Helsingin NMKY ja sen Y-Care työpaja ovat hyvä kumppani opinnäytetyölle. Kisakallion Urheiluopistolle on HNMKY tuttu ja luonnollinen kumppani tähän hankkeeseen ja siitä johdettuun opinnäytetyöhön.

3.1 Helsingin NMKY ry. (HNMKY)

Helsingin NMKY on osa kansainvälistä NMKY (YMCA) -liikettä. YMCA -liikkeessä on mukana 119 maata ja jäseniä liikkeessä on noin 53 miljoonaa. Suomessa liikkeen toiminta on jakautunut Suomen NMKY:n alla toimiviin paikallisjärjestöihin. Näistä paikallisjärjestöistä suurin on Helsingin NMKY. (HNMKY 2015.)

Helsingin NMKY (perustettu 1889) tarjoaa monipuolisia harrastusmahdollisuuksia lapsille, nuorille ja aikuisille. Toiminta pitää sisällään mm. urheilua, kerhoja, liikuntaa, musiikkia, partiota, seikkailua, erilaisia tapahtumia, kursseja ja monipuolisen leiritarjonnan. Helsingin NMKY:n viikoittaisen toiminnan piirissä on yli 4000 lasta, nuorta ja aikuista (HNMKY 2015). Päätoimisia työntekijöitä yhdistyksellä on noin 30. Yhdistyksellä on toimintaa myös omassa hotellissaan, kiinteistöyhtiöissään sekä työpajassaan. Täten järjestö on hyvä ympäristö opinnollistamisen kehittämiseen laajemmassakin mielessä. Tässä opinnäytetyössä opinnollistamista kehitetään Y-Care työpajatoiminnassa, josta se on monistettavissa onnistuessaan järjestön muuhun toimintaan.

Helsingin NMKY:n tehtävät ja saavutettavat hyödyt hankkeessa ovat hankkeen työsuunnitelman mukaan (liite 1) seuraavat:

Tehtävät:

- kuvata näyttötutkinnoista hyötyvien hakeutumista työpajalle ja opinnollistamista tukevien toimien vaikutusta henkilöön yksilötasolla
- tuottaa tietoa järjestöjen mahdollisuuksista ja haasteista tukea osaamisen tunnistamista ja tunnustamista

Hyödyt asiakkaalle / henkilölle / nuorelle:

- henkilöllä on mahdollisuus suorittaa tutkinto loppuun työpajalla, jos hänellä on keskeytynyt liikunta-alan (kuten liikuntaneuvoja) opinnot ja opinto-oikeus on loppunut.
- liikunta-alalle hakeutuva nuorella, jolla vielä ei ole opiskelupaikkaa on mahdollisuus suorittaa yksittäisiä tutkinnon osia työpajajakson aikana.
- ulkomailla liikunta-alan tutkinnon suorittanut henkilö voi saada suomalaisen liikunta-alan pätevyyden

3.2 Kisakallion Urheiluopisto

Kisakallion Urheiluopisto on yksi yhdestätoista suomalaisesta Urheiluopistosta. Urheiluopistot järjestävät liikunta-alan ammatillista perus- ja lisäkoulutusta sekä vapaa-ajan kurssitoimintaa. Kisakallion Urheiluopiston historia juontaa juurensa 1949 perustettuun Kisakallion liikuntaopistoon, joka toimi silloisen SNLL:n koulutusorganisaationa, järjestäen naisten liikunnanohjauksen kursseja. Kisakalliosäätiö tuli opiston omistajaksi ja ylläpitäjäksi vuonna 1954 ja lopullisesti nimi muuttui Urheiluopistoksi, kun Kisakallio vuonna 1965 hyväksyttiin lakisääteistä valtionapua saavien urheiluopistojen joukkoon. (Kisakallio 2016.)

Kisakalliosäätiö, jonka tehtävä on ylläpitää urheiluopistoa, on perustettu 1954. Nykyisin urheiluopisto toimii Lohjalla. Kisakallion urheiluopistolla opiskelee lähes 300 opiskelijaa erimuotoisissa opinnoissa mm. Liikunnanohjauksen perustutkintoa sekä ammatillista tutkinnoista Valmentajan- ja Liikunnan ammattitutkintoja. Lajiliittojen ja kunnan kanssa tehtävä yhteistyö on myös merkittävä osa Kisakallion Urheiluopiston toimintaa. (Kisakallio 2016.)

3.2.1 Kisakallion tehtävät hankkeessa

Työsuunnitelman (liite 1) mukaisesti tavoitteena on löytää väyliä uusille kohderyhmille näyttötutkinnon suorittamiseen. Tämä edellyttää sopivien toimijoiden löytämisen esim. liikuntaseuroista, -järjestöistä ja työpajoista. Näiden toimijoiden kanssa on löydettävä toimintaympäristöt ja tavat, joissa osaaminen voidaan tunnistaa sekä asiakkaat voivat suorittaa tutkintotilaisuuksia. Osaamisen tunnistamisen keinojen hallinta on hankkeen onnistumisen kannalta tärkeää. Tämä edellyttää, että osaaminen osataan tunnistaa monipuolisesti ja työelämän edustajat sekä oppilaitoksen henkilökunta koulutetaan tehtävään. Tämän jälkeen asiakkailla on mahdollisuus suorittaa tutkintotilaisuuksia näissä oppimisympäristöissä. (Liite 1.)

Oppilaitosverkostosta kouluttajat ja ohjaajat saavat vertaistuen ja foorumin omien kokemustensa jakamiseen, toiminnan vertaisarviointiin ja kehittämiseen. Toimiva yhteistyö jää elämään myös hankkeen päätyttyä. (Liite 1.)

3.2.2 Opinnäytetyön toimeksiantosopimus

Kisakallion Urheiluopiston kanssa on sovittu toimeksiantosopimus opinnäytetyön tekemisestä, jossa on määriteltä:

- työn ohjaajaksi Mari Heikkilä / Kisakallion Urheiluopisto
- aiheeksi: Tutkintoja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla hankkeeseen liikunnanohjaajan perustutkinnon opinnollistaminen työpajaympäristössä
- tavoitteeksi: Tiedon ja materiaalin tuottaminen opinnollistamiseen, yhdessä työelämäkumppanin työpajan kanssa (HNMKY ry.)

Myöhemmin ohjauskeskusteluissa tavoitteiden osalta materiaaliksi vahvistuivat opinnäytetyössä toteutettavat työkalut ja niiden pilotointi.

4 Liikunnanohjauksen perustutkinto, liikuntaneuvoja

Liikunnanohjauksen perustutkinto on ammatillinen perustutkinto. Ammatillista peruskoulutusta koskevan lain (630/1998) mukaan Opetushallitus määrää tutkinnon perusteissa mm. tutkintonimikkeet, tutkinnon muodostumisen, tutkintoon sisältyvät tutkinnon osat sekä tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet sekä osaamisen arvioinnin. Tämän lain mukaan ammatillisen perustutkinnon suorittaneella on laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin sekä erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito vähintään yhdellä osa-alueella. Ammatillinen perustutkinto voidaan suorittaa laissa tarkoitettuna ammatillisena peruskoulutuksena tai ammatillisesta aikuis-koulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitettuna näyttötutkintona eli esimerkiksi oppisopimuskoulutuksena. Tutkintonimike on liikuntaneuvoja. (OPH 2014a.)

Liikunnanohjauksen perustutkinnon muodostumistapoja on kaksi, ammatillisessa peruskoulutuksessa (ns. opetussuunnitelma pohjaisesti) tai näyttötutkintopohjaisesti. Molemmissa tapauksissa tutkinto muodostuu kolmesta pakollisesta ammatillisesta tutkinnon osasta ja kahdesta valinnaisesta tutkinnon osasta. (OPH2014a.)

Opinnäytetyö käsittelee opinnollistamista siinä tilanteessa, kun tutkintoa tai sen osaa tarkastellaan näyttötutkintopohjaisesti.

4.1 Tutkinnon osat

Pakolliset tutkinnonosat ovat:

Liikunnanohjaus, liikuntaneuvonta ja liikuntatapahtuman järjestäminen. Nämä osat ovat Osaamisen tunnistaminen -työkalussa (Produkti 2, liitteenä) avattuna HNMKY:n työpa-jaympäristöön. Työpaja ympäristössä tutkintoja lähdetään suorittamaan pakollisista tutkin-nonosista käsin.

Jokaisessa tutkinnonosassa on määritelty ammattitaito vaatimukset, ammattitaidon osoit-tamistavat sekä arviointikriteerit (OPH 2014a). Nämä ovat siis tutkinnon perusteissa mää-ritelty, eikä niistä voi poiketa.

5 Tuotteistaminen

Opinnäytetyö itsessään tuli ”tilaustyönä tehtäväksi” ja sen tavoitteet, kuten myös itse opinnollistamisen merkitys laajemmassa mielessä, oli itse hankkeessa määritelty. Jaakkola, Orava ja Varjonen (2009) kuvaavat tuotteistamista seuraavasti: ”Tuotteistamiselle ei ole olemassa yhtä yleisesti hyväksyttyä määritelmää. Tuotteistamiseen liittyvistä toimista puhutaan myös palvelujen konseptointina tai systematisointina. Joskus tuotteistamisella tarkoitetaan palvelun standardoimista tuotteen kaltaiseksi, täysin vakioiduksi hyödykkeeksi”. Työkalujen toteuttaminen tuotteistamalla sopivat tavoitteisiin tässä vaiheessa hanketta, tulihan työkalut systematisoida ja standardoida.

Osaltaan työksi muodostui myös HNMKY:n projektityöntekijöiden kouluttaminen, jotta heidän toimensa tulisivat opinnäytetyön työkalujen kehittämisessä hyödynnettyä; ovathan he ammattilaisia työpajalaisten ohjaamisessa. Työmenetelmäksi valittiin työryhmässä, jonka muodostivat opinnäytetyön tekijä ja kaksi HNMKY:n projektityöntekijää, sosio-konstrukttiivinen lähestyminen sekä työryhmän työskentelyyn, että työkalujen tulevaan käyttökoulutukseen (ei sis. opinnäytetööhön).

Sosio-konstruktivismi tai sosio-konstrukttiivinen oppimiskäsitys painottaa oppimisen sosiaalisia, vuorovaikutuksellisia ja yhteistoiminnallisia rakenteita. Oppiminen on näin ollen aktiivista uusien kokemusten ja tietojen sovittamista aikaisempaan tietoon. Konstruktivismin eri suuntauksissa yhdistyvät näkemykset siitä, että tieto on aina yksilön tai yhteisöjen itsensä rakentamaa. (JAMK 2016; Tynjälä 1999, 37-38.)

Työryhmä ohjaajan johdolla, ohjaajan ollessa samanaikaisesti oppija, noudatti liitteenä 2 olevaa pedagogista käsikirjoitusta.

5.1 Työryhmän ohjauksen viitekehys

Koulutuksen (ohjaustyön) viitekehys, sosio-konstruktivismin lisäksi, on tässä kehitysprojektissa Northeast Ohio Medical Universityn professori Mark Savickasin Career construction -teoria (Moodaley 2014; Savickas 2008) ja erityisesti sen globaalin talouden mukaan tuomasta ohjauksen mallista.

Teoriassaan Savickas jäsentää mm. ohjaustyön luonteen työn organisoitumisen mukaisesti neljään aikakauteen, jotka ovat Savickasin (2008) mukaan:

- maatalousvaltainen yhteiskunta 1850-1899, ammatti periytyi, ei merkittävää tarvetta ohjaukselle
- teollistumisen aika 1900-1949, ohjaus *parsonilaisesti* ”oikea mies, oikealle paikalle”, yksilön ominaisuudet ja kyvyt mitataan
- korporatio yhteiskunta 1950-1999, koulutetut työntekijät työurille organisaatiossa, työn pysyvyys keskeistä
- globaalin talouden (toisen modernin tai postmodernin) aika 2000-2050, kehityskulut katkonaisiksi, epävarmuus lisääntynyt, useampi työura; **ohjauksessa keskeistä tukea yksilöiden toimintaa omaan parhaaseen tulevaisuuteen**

Toisen modernin aikakauden käsitettä käsittelee Marjatta Vanhalakka-Ruoho (2014, 41) viitaten aikakaudelle tyypillistä olevan työurien katkonaisuus, organisaatioiden muutokset sekä epävarmuuden lisääntyminen yhteiskunnassa. Samoin Savickasiin viitaten päättyy ohjauksen keskiössä olevan **yksilöiden tukemisen** (enemmän kuin ohjaaminen jonnekin). Vanhalakka-Ruoho lainaa J. V. Snellmanin teoksesta ”*Akateemisesta opiskelusta*” (1840) ajatusta, joka ohjatkoon tätä työtä:

”Opettaja ei siis osoita ajattelulle päätepistettä vaan avaa mahdollisuuden edetä uusiin suuntiin. Hän ei seuraa oppilaansa opintoja valvoakseen tai kontrolloidakseen niitä vaan ollakseen todistamassa uuden ajatuksen syntyä”. (Vanhalakka-Ruoho 2014, 46.)

Tämä ja Savickasin teoria ottavat huomioon yhteiskunnan tilan ja sen, että elämänurat eivät vain tapahdu vaan ne rakentuvat osista (Moodaley 2014). Täten teoria sopii, vaikka epävarmuustekijöitä onkin yhteiskunnassa, hyvin tämän työpajaympäristön ohjaamisen (osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen) viitekehyyksi sekä samalla HNMKY:n projektityön tekijöiden toimintamalliksi eteenpäin, kun he kouluttavat työpajassa olevia nuoria.

5.2 Tuotteistamisen viitekehys

Tuotteistamisesta on kirjoitettu paljon ja lähestymiskulmia on useita. Esimerkiksi Jaakkolan, Oravan ja Varjosen (2009) *Palveluiden tuotteistamisesta kilpailuetua - opas yrityksille* -teoksessa lähestymiskulmana on yrityksen strategia sekä mm. minkälaisia asiakkaita tavoitellaan. Jari Parantainen (2008) lähestyy tuotteistamista *Tuotteistajan pikaopas 3.0* –teoksessa tuotteistamista asiakkaan ongelman ratkaisuna tai räätälöintinä. Näiden hybridin Parantainen nostaa esille monistettavan formaatin -muodossa ja jatkaa ”*Formaatin on vain oltava niin vahva (tai väljä), että se pystyy tuottamaan kelvollisia ratkaisuja moniin eri-*

laisiin ongelmiin” (Parantainen 2008, 3). Parantaisen teos ei kuitenkaan sopinut työryhmän näkemyksiin, koska Parantainen kirjoittaa asioista paljon myymisen ja ostamisen näkökulmista.

Työkalujen tuotteistamisen malliksi valittiin Aalto-yliopiston tuoreen LEAPS-projektin tuloksiin perustuva lähestyminen. Kyseisessä lähestymistavassa korostuvat kasvokkain asiakkaiden ja työntekijöiden kanssa tapahtuva osallistuttaminen, joka pyrkii kiteyttämään parhaat kokemukset ja näkemyksen. LEAPS-tutkimusprojektissa (Leadership in the Productisation of Services) kehitettiin liike-elämän asiantuntijapalveluita ja sen pohjalta tekijät ovat kirjoittaneet kirjan *Palvelujen tuotteistamisen käsikirja*. (Tuominen, Järvi, Lehtonen, Valtanen ja Martinsuo 2015.)

5.2.1 LEAPS (Leadership in the Productisation of Services)

LEAPS on Aalto yliopistossa toteutettu 3 vuotinen tutkimusprojekti. Siinä perehdyttiin osallistaviin tuotteistamisen menetelmiin. Näille liike-elämän asiantuntijapalveluille on tyypillistä suuri tarve räätälöityyn asiakaskohtaiseen palveluun. Nämä palvelut kehittyvät tekijöiden mukaan jokaisessa asiakasprojektissa tapahtuvan oppimisen myötä ja tieto on vahvasti henkilöitynyttä. (Tuominen, ym. 2015, 5-6.)

Tuominen ym. (2015, 5) jakavat Palvelujen tuotteistamisen käsikirjassa palvelujen tuotteistamisen sisäiseen ja ulkoiseen tuotteistamiseen. Opinnäytetyön toteuttamisessa työtä on viety eteenpäin sisäisen tuotteistamisen tavoitteita kohti. Nämä tavoitteet pyrkivät varmistamaan työn tuloksena syntyvien työkalujen kuvaamisen laadun sekä asiakirjojen yhdenmukaisuuden eri tutkinnonosien kesken. Varsinaisen palveluprosessin, toimintatapojen ja vastuiden kuvaaminen ja määrittäminen jäivät työkalujen käytön koulutukseen ja tuotetun materiaalin dokumentoinnin ratkaistavaksi ja eivät näin ollen sisälly opinnäytetyöhön, vaikka ovatkin olennainen osa tuotteistamista.

6 Opinnäytetyön tavoite

Tämä opinnäytetyön taustatyö - taustoitus avaa käsitteitä, perusteita sekä keinoja liikunnanohjauksen perustutkinnon perusteiden mukaisen oppimisen opinnollistamiseen Helsingin NMKY:n Y-Care työpajassa. Y-Care työpajan tavoitteena on saada työpajassa olevat nuoret kiinnostumaan ammatillisesta koulutuksesta työn ohessa (HNMKY 2015). Lähtökohtana ovat käsitykset Hallitusohjelman (2015) tavoitteista sekä Tutkintoja työtoiminnasta opinnollistamisen avulla -hanke (Luksia 2016). Nämä ohjaavat siihen, että oppimisen tuomat hyödyt nykyaikaisessa yhteiskunnassa voidaan toteuttaa täysipainoisesti vain, kun oppiminen tunnistetaan sekä dokumentoidaan työnsaannin parantamiseksi tai nopeuttamaan siirtymistä jatko-opintoihin.

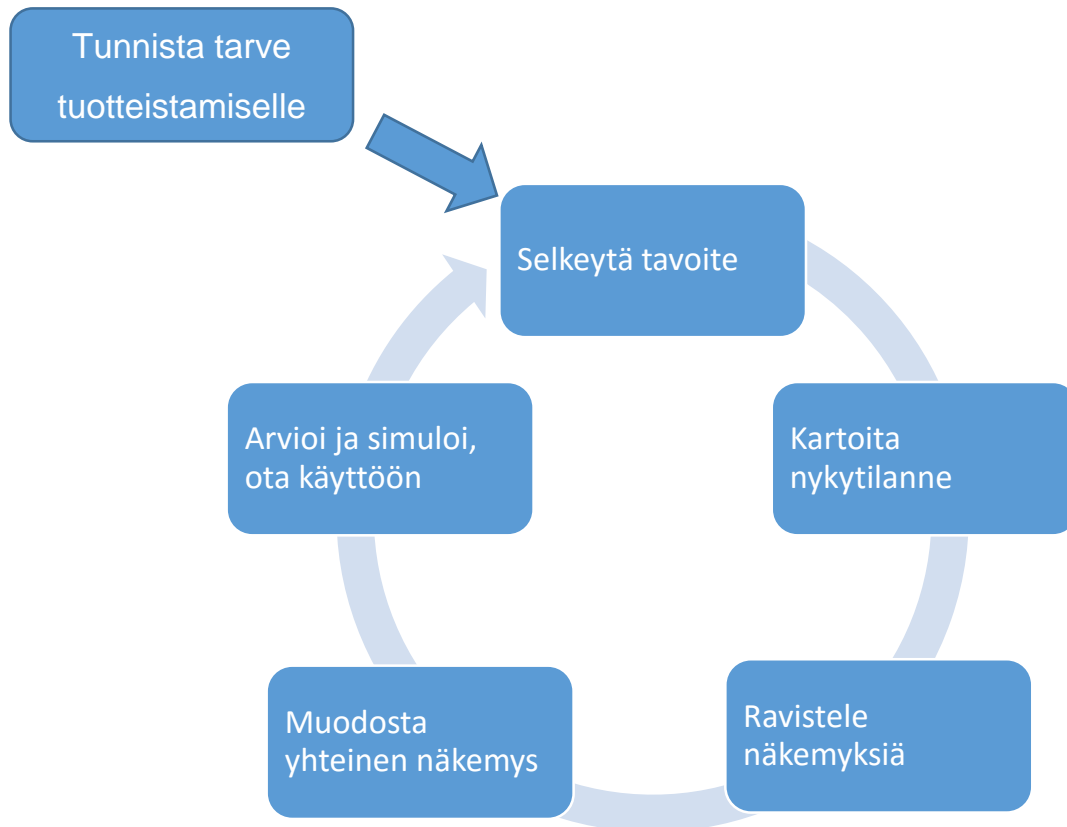
Opinnäytetyössä on tuotteistettu, yhdessä työelämän kanssa, oppisopimusmuotoisesti toteutetun liikunnanohjauksen perustutkinnon osaamisen tunnistamisen työkalu sekä oppimisympäristön tunnistamisraportti Helsingin NMKY:n Y-Care työpajan käyttöön. Opinnäytetyössä on tuotettu Oppimisympäristön tunnistamisraportti v2 sekä Osaamisen tunnistamisen -työkalu. Näillä työkaluilla osaamisen kuvaus voidaan siirtää osaamistodistukseen ja sen liitteisiin. Työkalut ovat malleja, jonka pohjalta sisältö on monistettavissa muihin oppimis- ja työympäristöihin.

Opinnäytetyö on osa opetushallituksen rahoittamaa Tutkintoja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla -kehityshanketta ja se on toteutettu yhdessä Kisakallion Urheiluopiston ja Helsingin NMKY:n Y-Care työpajan kanssa.

Työn toteuttamisen tavoista johdettuna, on tavoitteena simuloida ja testata työkalujen käytettävyys työpajaympäristössä sekä kerätä niistä palaute.

7 Työn eteneminen

LEAPS-projektin osallistavan tuotteistamisen ja työskentelyn syklissä on viisi vaihetta: Tuotteistamisen sykli voidaan kuvata alla esitetyllä tavalla, jolloin tuotteistaminen muodostaa kehän, jossa käyttöön oton jälkeen tulee tavoitteita tarkastella aika-ajoin uudelleen.

Kuva 2. Tuotteistamisen sykli (mukailtu Tuominen ym. 2015, 12)

1. Selkeytä tavoite:

- tavoite selkeyttää yhteisesti eri toimijoiden kanssa, mitä tavoitellaan.

2. Kartoita nykytilanne:

- asiakkaiden, työntekijöiden ja muiden sidosryhmien kanssa

3. Ravistele näkemyksiä:

- riko vanha ja avaa uusia näkökulmia

4. Muodosta ja kiteytä näkemys:

- yhteinen näkemys

5. Arvioi ja simuloi lopputuotosta:

- mahdolliset jatkokehitystarpeet ja lopputuotoksen arviointi. Vie käytäntöön.

7.1.1 Tarpeen tunnistaminen

Itse hanketyöryhmä sidosryhmineen toimi taustalla vaikuttamassa suuriin linjoihin, mutta opinnäytetyöhön suoranaisesti he eivät osallistuneet. Työn edistymisestä raportoin hankkeen kokouksissa kaksi kertaa (helmi- ja maaliskuussa). Heidän kommenttinsa olivat yleisluonteisia ja työtä tukevia.

Kisakallion opettajista koostuva hankeryhmä tutustui HNMKY:n toimintaan hankkeen alkuvaiheessa ja pääsi yhteisymmärrykseen siitä, että HNMKY:n Y-Care työpaja olisi sopiva työelämäkumppani opinnollistamisen kehittämiseen.

Näin edeten päästiin siihen, että varsinaisen hankkeen kehittämiseen valikoitui HNMKY:ltä kaksi työntekijää ja Kisakallion Urheiluopistolta kaksi työntekijää (myöhemmin rooleiksi muodostui opinnäytetyön tekijä ja ohjaaja).

7.1.2 Tavoitteen selkeytys (1. työryhmän tapaaminen)

Koska Kisakalliolla oli työelämäyhteistyökumppanina Helsingin NMKY:n työpaja, oli luonnollista, että sieltä tulisi saada näkemyksiä myös opinnäytetyöhön (siis rajattuun osaan hanketta). Niinpä muodostimme työryhmän kahden HNMKY:n työntekijän kanssa joulukuussa, työstämään ajatusta työkaluista ja niiden tavoitteista. Tapaamisväleiksi sovimme n. 3 viikkoa, jotta ehtisimme aina välissä tarkastella asioita huolellisesti. Sovimme myös heti alkuun työnjaon, jossa kartoitus jakautui niin, että HNMKY:n työntekijät tarkastelivat asiaa työpajan ja työnteon näkökulmasta ja itselleni tuli perustutkimuksen perusteiden, sekä niiden yhdistämisen työhön -tarkastelu.

Työn alkuvaiheessa kävi myös ilmi se, että HNMKY:n työpajassa olisi tunnistettavissa ja sitä kautta opinnollistettavissa myös Nuoriso- ja vapaa-ajanohjauksen perustutkimuksen osia. Kanneljärven opiston kanssa käytiin keskustelu helmikuussa siitä, tulisiko Nuoriso- ja vapaa-ajanohjauksen perustutkimuksen osat liittää opinnäytetyön työkaluihin, mutta niistä ajatuksista luovuttiin Kanneljärven opiston työntekijöiden kiireen vuoksi. Varaus tähän jätettiin kuitenkin aikanaan Oppimisympäristön tunnistamisraportti v2:een.

Kisakallion opinnäytetyön ohjaajan kanssa kävimme tässä vaiheessa useita ”ruokapöytäkeskusteluita”, jotka avasivat näkökulmia työhön ja sen tuotoksiin.

7.1.3 Nykytilanteen kartoitus (2. työryhmän tapaaminen)

HNMKY:n puolelta oli havaintoihin ja työyhteisön sisällä käytyihin keskusteluihin perustuen todettavissa se, ettei pajassa tehtyä työtä oltu lähestytty koskaan opinnollistamisen näkökulmasta. Näin ollen työtehtäviä ei ollut varsinaisesti avattu työnkuvien mukaan. Oli tiedossa milloin työntekijä oli työpaikalla, mutta tarkkaa kuvaa siitä, mitä hän teki työpaikalla, ei ollut olemassa. Tarkalla kuvalla tarkoitetaan työn sisältöjen tarkastelua osaamisperustaisesti tutkintojen suuntaan.

Kisakallion kartoituksessa voitiin todeta Liikunnanohjauksen perustutkinnon ammattitaito vaatimusten ja arvioinnin kohteiden olevan osaamisperustaisesti avattuja tutkinnon perusteissa. Lisäksi arviointikriteerit ovat myös osaamisperustaisia. (OPH 2014a.)

Yllä olevaan perustuen työryhmässä päädyttiin siihen, että autenttinen työ oli kyettävä avaamaan suhteessa tutkinnon perusteisiin. Siis oli ymmärrettävä mitä osaamista kussakin työtehtävässä tarvitaan. Tämän ajatuskulun tuloksena päädyttiin myös siihen, että työtehtävästä voitiin kirjata ylös se, *mitä arvioija voi mahdollisesti nähdä työtä tehtäessä*, mutta tilanne ei ole koskaan todennäköisesti kahta kertaa sama. Tämä ajatus muodosti yksikertaisuudessaan pohjan myöhemmin Oppimisympäristön tunnistamisraportiksi -nimetylle työkalulle. Raportti tulisi kertomaan mitä, tässä nimenomaisessa työssä voisi nähdä, jos niin kävisi, että työntekijä ko. asiaa tekisi juuri sillä kerralla.

7.1.4 Näkemysten ravistelu (3. työryhmän tapaaminen)

Kolmannella tapaamiskerralla voitiin todeta, että työpaikassa tehtävää työtä olivat kaikki työryhmän jäsenet käyneet katsomassa sekä keskustelemassa työpajalaisten sekä siellä toimivien ohjaajien kanssa. Samoin erilaisiin opinnollistamisen välineisiin, kuten esimerkiksi *Osaamisen tuottamisen ja kerryttämisen opetussuunnitelmapohjainen suunnittelutyökalu OSSU:un* (Bovallius 2016) ja *Käsikirja opinnollistamisen työkaluihin* (Salo 2015), olivat olleet tutustumiskohteina.

Yhteisesti voitiin todeta, että OSSU:a ei ollut Liikunta-alalle ja sen ylläpito jatkossa oli epäselvää. Näin se ei käynyt työkaluksi, asia oli myös varsinaisessa hankkeessa tullut vastaan. Salon (2015) käsikirja todettiin hyväksi lähestymistavaksi opinnollistamiseen.

Työpaikassa tehtyä työtä tarkasteltaessa eri toimintaympäristöissä huomattiin, että työtehtävän ollessa sama, työympäristö kuitenkin vaikutti työn toteutukseen paljon, suhteessa

tutkinnon perusteisiin. Esimerkiksi eri toimintapaikoissa oli vaihtelevasti välineitä, jos ollenkaan tai tilojen turvallisuus tasoissa saattoi olla isoja eroja. Kaikki em. vaikuttaa siihen miten työntekijän osaaminen voi tulla ilmi (arvioitavaksi).

Samoin työpajassa olevien nuorien kanssa käydyt keskustelut olivat käsitelleet osin sitä, kuinka tasa-arvoisesti eri ympäristöissä tapahtuvaa työtä voidaan arvioida.

7.1.5 Näkemyksen kiteyttäminen (4. työryhmän tapaaminen)

Työryhmän kokoontuessa oli sähköposteilla jo alustettu tapaamista ja saatu luotua yhteinen käsitys tarpeista. Rajattiin selkeästi tavoitteet jotka olivat:

- tarvittaisiin väline, jolla työympäristö ja työtehtävät kuvattaisiin sekä
- väline, jolla em. voidaan yhdistää tutkinnon perusteisiin.

Ensimmäiseksi välineeksi lähdettiin muodostamaan raporttipohjaa, johon työpaikan toimipisteet ja työtehtävät niiltä osin, kun ne koskevat työpajassa olevia, avataan tarkasti.

Jälkimmäinen väline sai Excel-taulukon muodon, joka nimettiin Osaamisen tunnistamisen välineeksi, jolla Osaamisympäristön tunnistamisraportissa tunnistettu mahdollisuus osaamisen osoittamiseen, kytketään tutkinnon perusteisiin.

7.1.6 Lopputuloksen simulointi ja pilotointi

Simulointi tehtiin maaliskuun lopussa tarkastellen eri työntekijöiden tekemistä ja pyrkien tunnistamaan alustavilla välineillä osaamista. Korjattavaa löytyi lähinnä välineiden luettavuudessa työympäristössä, sisältö sinällään vaikutti onnistuneelta (ks. 7.1.7 palaute työympäristöstä).

Aito pilotti, jossa osaaminen tunnistetaan ja viedään esimerkiksi Osaamistodistuksen liitteeksi (alkuperäisen hankkeen tuotos), on tarkoitus toteuttaa huhtikuun lopussa, kun työpajalla oleva ”opinnollistettava” nuori on valittu.

7.1.7 Palaute työympäristöstä

Osaamisympäristön tunnistamisraportti todettiin vaativaksi työksi näin laajassa työyhteisössä ja se osin jäi tekemättä HNMY:n työntekijöiden muiden kiireiden takia. Kuitenkin niiden työtehtävien osalta, joita työryhmä seurasi simuloidussa tilanteessa ja käytti Osaamisen tunnistamisen työkalua, raportin sisältö oli käytettävissä. Osaamisen tunnistamisen työkalu (Excel-taulukko) oli hankala käyttää, taulukon suuren koon vuoksi. Käytännössä

työ tehtiinkin tulosteelle, johon post-it lapuilla tehtiin merkintöjä. Tarkasteltavat työprosessit olivat hyvin hahmotettavissa, mutta arviointikriteerit koettiin hankaliksi. Suurimmat haasteet koettiin kuitenkin tilanteissa, joissa ”tiedettiin” työntekijän hallitsevan tarkasteltavan asian, mutta työtehtävässä ei tullut tarvetta tällä kertaa osaamistaan käyttää. Heräsi kysymys siitä, kuinka monta kertaa työntekijää ”joudutaan” arvioimaan?

Toinen esille noussut asia on arviointitilanteiden häiriöherkkyys. Monet työpajalaiset ovat epävarmoja osaamisestaan ja työtilanteissa saattaa työkaverit tai ohjattavat asiakkaat käyttäytyä poikkeavasti sekä tilanteen jännitys saattaa nousta liian suureksi haasteeksi.

Ohjausryhmä ei ollut simulointia katsomassa, joten palautetta ei ole käytettävissä.

8 Tuotos - Opinnollistamisen työkalut

Molemmat työkalut, sekä Oppimisympäristön tunnistamisraportti v2 että Osaamisen tunnistaminen -työkalu ovat saaneet vaikutteita erilaisista tunnistamisen, tunnustamisen sekä oppimisympäristöjen tutkimisen hankkeissa luoduista työkaluista. Tähän osaltaan vaikuttaa se, että hankkeet ovat usein Euroopan Sosiaalirahaston (ESR) hankkeita ja niiden on tarkoitus saada vaikutteita ja oppia toisistaan. Näin tunnistamisraportti kantaa aikaisemman ESR-hankkeen, Vipuvoimaa EU:lta 2007 - 2013, yhteydessä luodun *Kooste Organisaation oppimisympäristöstä – oppimisympäristön tunnistamisraportin* kanssa samankaltaista nimeä. Tämä on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, koska raportit erilaisuuksistaan ja yhtäläisyyksistään huolimatta, palvelevat samankaltaista tarkoitusta, vaikka ovat rakenteellisesti erilaisia. Samoin ulkoasu ja asioitten esittämisjärjestys on pyritty pitämään samankaltaisina, jotta mahdollinen siirtyminen työkalusta toiseen (uudempaan) olisi sujuvaa (vähän koulutusta vaativaa).

8.1.1 Oppimisympäristön tunnistamisraportti v2

Raporttiin kuvataan työpaikan työtehtävät, joissa työntekijä voi tehdä liikunnanohjauksen perustutkinnon mukaisia työtehtäviä. Tavoitteena on siis löytää työpaikalta kaikki ne työtehtävät, joissa voi tehdä tutkinnon perusteiden mukaisia asioita.

Oppimisympäristön tunnistamisraportti v2 lähtee liikkeelle tarkasteltavan oppimisympäristön eli työyhteisön yleiskuvauksesta.

Tämän jälkeen avataan kyseeseen tulevien ammattitutkintojen perusteet, opinnäytetyössä liikunnanohjauksen perustutkinnon perusteet.

Lopuksi avataan tutkinnon perusteisiin peilaten oppimisympäristöjen kuvaukset, ensin työnteon paikkojen näkökulmasta ja sen jälkeen työnsisällön näkökulmasta.

Kun oppimisympäristö on tunnistettu ja kirjattu huolellisesti, tulee työpaikalla vielä sopia sen päivittämisestä. Sinällään tämä väline on kuitenkin ”kertatuotos”, joka ei ole riippuvainen opiskelijasta.

Oppimisympäristön tunnistamisraportti v2 (16 sivua) on liitteenä 3 (Produkti 1).

8.1.2 Osaamisen tunnistaminen -työkalu

Tunnistamisraportti on siis kerran tehtävä ja sen jälkeen siis vain päivitystä kaipaava tuotos. Osaamisen tunnistaminen -työkalu on sitten sitäkin enemmän muuttuva työkalu. Se muuttuu ”opinnollistettavan”, työtehtävien ja vielä tarkasteltavan tutkinnon osan mukaan. Alla kuvassa 3 on työkalusta pieni osa, joka selittää toimintalogiikkaa esimerkin omaisesti.

Esimerkkinä alla: Työpajalainen (opinnollistettava) työskentelee kolmessa eri paikassa, ohjaten erilaisia ryhmiä. Tarkasteltavana on Liikunnanohjaus -tutkinnonosa (esimerkissä on vain osa ammattitaitovaatimuksista näkyvissä):

Tutkinnonosa: Liikunnanohjaus				Tunnistamisraportista siirretyt kuvaukset					
Ammattitaidon osoittamistavat				Opinnollistettavan työtehtävät					
Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ...				TEHTÄVÄ JA PAIKKA JOSSA TEHDÄÄN - värikkäät ruudut kertovat mitä voi nähdä	IP-kerho-ohjaaja, Pakilan ip-kerho - liikuntatuokiot, 7 - 9v.	Koripallo valmennus, Malmin Palloiluhalli - lajivalmennus, 15v. tytöt	Tuolijumppa, Vuorikadun sali - soveltava liikunta, iäkkäät ihmiset		
Tutkinnon ammattitaitovaatimukset									
Esim. yhdessä työtehtävässä voi arvioida tätä									
Hiirellä aukeaa arviointikriteerit									
1. Työprosessin hallinta			Arviointikriteerit						
Liikunnanohjauksen suunnittelu			T1					H2	K3
Ohjausprosessin hallinta			T1					H2	K3
Itsearviointi			T1					H2	K3
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta			Arviointikriteerit						
Liikunnanohjaus eri toimintaympäristöissä			T1					H2	K3
Organisointi ja toiminta ohjaustilanteessa			T1					H2	K3
Eri-ikäisten ja eri tavoin liikkuvien huomioon ottaminen liikunnanohjauksessa			T1					H2	K3

Kuva 3.

Ensin tarkastellaan työntekijää, mitä työtehtäviä hänellä on ja missä hän niitä tehtäviään tekee. Samoin tärkeää on ymmärtää se, mitä mahdollisesti voidaan ammattitaidon vaatimuksien mukaisista kohdista tunnistaa tässä nimenomaisessa tapauksessa. Näiden tunnistettavien asioiden sisältö, osaamisen tunnistamisen näkökulmasta, saadaan oppimisympäristön tunnistamisraportista.

Kun (mahdolliset) tunnistettavat ammattitaidon vaatimuksien mukaiset kohdat ovat tiedossa, voidaan ryhtyä tarkastelemaan autenttista työntekoa. Toteutuuko arviointikriteerien mukainen vähimmäistaso T1 tai onko osaaminen tasolla H2 tai K3. Jos näin on, on tunnistettu osaaminen ja se voidaan myöhemmin kenties oppilaitoksessa tunnustaa. Kun kaikissa ammattitaidon vaatimuksien mukaisissa taidoissa on saavutettu vähintään taso T1, on tutkinnon osa kokonaisuudessaan tunnustettavissa esim. tutkinto- tai arviointitilaisuudessa.

Mikäli arviointikriteerien mukaista vähimmäistasoa ei saavuteta, on työtä vielä harjoitettava ja/tai siihen tarvitaan koulutusta.

Mikäli jotain ammattitaidon vaatimusten mukaista kohtaa ei voida tarkastella työssä, tarkoittaa se sitä, ettei oppimisympäristön tunnistamisraportissa kyseistä kohtaa ole tunnistettu kyseessä olevassa työympäristössä tai -tehtävässä. Tällöin, mikäli tavoitteena on tunnustaa ko. kohta/asia, tulee työtehtäviä muuttaa tai järjestää opiskelijalle koulutusta.

Osaamisen tunnistamisen työkalu (Excel-taulukko, 4-sivua) on liitteenä 4 (Produkti 2).

9 Pohdintaa

Opinnäytetyön tuloksena syntyvä materiaali antaa keinoja osaamisen tunnistamiseen aidossa työympäristössä. Osaamisen tunnistamisen keinojen hallinta on hankkeen onnistumisen kannalta tärkeää. Sen lisäksi, että osaaminen pitää tunnistaa, jotta se voidaan aikanaan tunnustaa tutkinnoksi, sen osaksi tai esim. opintopisteiksi, tulee osaamisen tunnistaminen olla pohjana opiskelijan henkilökohtaisten tavoitteiden laatimisessa, sekä tarvittavan ohjauksen ja tuen määrittelemisessä (OPH 2008, 7-8). Tämä kaikki edellyttää, että osaaminen osataan tunnistaa monipuolisesti ja työelämän edustajat sekä oppilaitoksen henkilökunta koulutetaan tehtävään. Opinnäytetyössä syntyvän tiedon ja materiaalin on tarkoitus toimia tunnistamisen työkaluina sekä koulutusta ohjaavana materiaalina. Tämän jälkeen asiakkailla (oppijalla tai osajalla) on mahdollisuus suorittaa tutkintotilaisuuksia näissä oppimisympäristöissä.

9.1 Hanke

Kun liikunta-alan erilaisissa oppimisympäristöissä on tehty sangen vähän opinnollistamista, syntyy lisäarvoa hankkeen kautta opinnäytetyölle mm. seuraavasti:

Hankkeessa luotava prosessikuvaus luo mahdollisuuden opinnollistamiseen ja auttaa asiakkaita tutkinnon suorittamisessa. Liikunta-alalla erilaiset oppimisympäristöt ja osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen työn ääressä ovat aktiivisille tekijätyypeille luonteva ympäristö osaamisen osoittamiseen. Prosessikuvaus luo tietoa voidaanko samaa mallia soveltaa erilaisissa oppimisympäristöissä ja samalla lisätä vuoropuhelua niiden välille. (Liite 1.)

Edellä olevasta käy esimerkkinä vaikka Liikunnanohjauksen perustutkinnon (OPH 2014a) ja Nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkinnon (OPH 2014b) yhteiset piirteet ja perusteet. Näitä molempia voitaisiin tarkastella esimerkiksi HNMKY:n toiminnassa eli työntekijä tekee sekä liikunnanohjausta, että nuoriso-ohjausta samassa työtilanteessa.

Tärkeänä kehittämisen kohteena koko hankkeessa, ja siis opinnäytetyö sen osana, koetaan työelämän ja opetushenkilöstön osaamisen yhdistäminen sekä verkostoituminen tutkinnon suorittamisen prosessissa. Tämä tapahtuu yhteisissä koulutuksissa. Hankkeen aikana tapahtuvan koulutuksen tavoitteena on luoda ja vahvistaa yhteistyössä tehtäviä polkuja tutkinnon suorittamiseen (Liite 1).

Opinnäytetyön tulokset eli varsinaiset työkalut on todettu hankkeen piirissä uusia ajatuksia herättävänä. Yhteinen näkemys on se, että niiden käyttökelpoisuutta tulisi jatkossa testata

muissa tutkinnoissa ja työympäristöissä, koska ainoastaan Kisakallion Urheiluopistossa koulutetaan liikuntaneuvoja. Työkalujen rakenne on herättänyt paljon ajatuksia siitä, kuinka autenttinen työ ja tutkintojen perusteet kohtaavat, sekä siitä kuka on kelvollinen arviomaan työssä tapahtuvaa oppimista. Ratkaisua näihin kysymyksiin haetaan hankkeen piirissä.

Työpajalaiset kokivat ajatuksen siitä, että työtä tekemällä saisi opintosuorituksia, hyvänä ja innostavana.

9.2 Kisakallion Urheiluopisto

Kisakallion Urheiluopisto on opinnäytetyön kautta saanut, työelämä kumppanin kanssa, rajattua omaa hanketyötään. Samoin opinnäytetyön tulokset ovat antaneet mahdollisuuden pohtia ja lähestyä tutkinnon muodostumista uusista näkökulmista. Työkalujen käyttöä ja jatkojalostusta pyritään jatkamaan, varsinkin Osaamisen tunnistamisen -työkalua voitaisiin kehittää kohti mobiiliversiota. (Heikkilä 12.4.2016.)

Opinnäytetyön toimeksianto on antanut Kisakallion Urheiluopistolle lisäresurssin Tutkin-toja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla -hankkeeseen. Tuotteistetut työkalut lisäävät luotettavuutta ja laatua tutkintoon hakeutuvien opintojen henkilökohtaistamisessa. Työkalujen käyttökokemuksia odotetaan innokkaasti ja hyvillä mielin. (Heikkilä 12.4.2016.)

9.3 Helsingin NMKY ja tuotteistamisen prosessi

Tuotteistamisen prosessi tuotti yllätyksen johon opinnäytetyön alussa ei osannut varautua. Se osoittautui hyväksi työmalliksi tämän työn tekemiseen ja yllätyksen se tuotti siinä, että se on kelvollinen myös koulutuksen mallina, kun opiskellaan yhteistä asiaa ohjaajan ja oppijan välillä. Tuotteistaminen LEAPS -projektin mallien mukaisesti, tuotti vahvan sosio-konstruktivisen oppimiskäsityksen mukaisen tavan toimia. (Virkkunen 10.4.2016.)

Koko prosessi tuotti lisätietoa ja keinoja Helsingin NMKY:lle mahdollisuudesta kehittää YMCA College (NMKY -liikkeen opisto) ajatteluun perustuvaa koulutusta työpaja nuorille. Samoin työssä tapahtuvan osaamisen tunnistaminen on saanut laatua ja luotettavuutta sekä läpinäkyvyyttä lisäävät työkalut ja -menetelmät. (Asikainen 10.4.2016; Virkkunen 10.4.2016.)

Työn aikana tuotteistamisen viisi tapaamista, välitehtävineen, mahdollisti hyvään lopputulokseen pääsemisen siinä, että koko työryhmä pystyi ymmärtämään työn tuloksena syntyneet työkalut ja niiden käytön sekä niistä saatavan hyödyn. (Asikainen 10.4.2016.)

9.4 Työkalut ja niiden taustalla olevat käsitykset

Opinnäytetyö on onnistunut luomaan käyttökelpoiset opinnollistamisen työkalut tavoitteiden suunnassa, ainakin liikunnanohjauksen parissa tapahtuvaan työskentelyyn. Simulointi osoitti sen, että välineiden käyttökelpoisuus on suoraan verrannollista siihen, kuinka hyvin työtehtävät ja työympäristöt kytetään tunnistamaan. Helsingin NMKY:n Y-Care työpajassa tämä onnistui hyvin ja tähän varmasti vaikutti se, että kaikki työtekijät olivat korkeasti koulutettuja kasvatustieteen ammattilaisia, joilla oli selkeä kuva tutkintojen rakenteista ja niiden merkityksestä opinnollistamisen prosessissa. Nämä tekijät edesauttoivat ratkaisevasti siihen, että työtehtävät ja työympäristöt pysyttiin avaamaan suhteessa tutkintojen perusteisiin.

Sen lisäksi, että työkaluilla on tunnistettavissa osaamista, on työkaluilla tunnistettavissa myös lisäoppimisen tarve ja kohde, kun asioita tarkastelee tutkintoperusteisesti. Se mitä emme tunnista osaamiseksi on nähtävissä lisäoppimisen tai kehittymisen paikaksi, johon saatetaan tarvita koulutusta. Samanaikaisesti on kuitenkin huomattava se, että työpajassa olevat nuoret eivät välttämättä, vaikka se tavoite onkin, hakeudu koulutukseen. Tällöin tulee ratkaistavaksi jo tunnustetun ja hankitun osaamisen dokumentointi ja se, kuinka kauan dokumentti on validi.

Myös opinnollistamisen rakenteissa on vielä ratkaistavia asioita. Kuinka työympäristössä hankittuun osaamiseen tulee suhtautua vaikkapa tilanteessa, jossa se ei aivan tarkasti vastaa tutkinnon perusteita. Voiko arvioija päätellä (arvuutella) itsenäisesti jotain? Vai tulee työympäristöä muuttaa, jotta osaaminen voidaan todeta? Onko työ enää silloin autenttista? Työelämän tuki opinnollistamisen prosesseihin on riippuvainen työelämän saamasta hyödystä suhteessa panostukseen, jos se edellyttää työn tai työpaikan muuttamista on tuen saaminen arvattavasti haasteellista.

Voiko aito opinnollistaminen edes toteutua, jos työpaikat eivät saa rahoitusta (tai hyötyä) työpaikoilla oleviin työpaikkakouluttajiin? Tulisiko mallina olla oppilaitoksissa työskentelevät ammatilliset työpaikkakouluttajat, jotka opiskelijan yhteyden otosta lähtevät työpaikalle tekemään opinnollistamista, luonnollisesti työnantajan suostumuksella.

Lisäksi vähäiselle keskustelulle on jäänyt tällaisissa rakenteissa tasapuolisen kohtelun kysymykset. Oppilaitoksia sitovat tasapuolisuus opiskelijaksi oton yhteydessä. Onko pääsykokeisiin osallistuva ja työpajalainen näissä tilanteissa keskenään tasavertaisia? Rakenteiden tulisi joustaa on vaatimus, mutta kenen ehdoilla, voisi olla kysymys.

Rajanveto eri toimijasektoreiden välillä on kuitenkin mielestäni vain suuntaa antavaa. On havaittavissa rajojen hämärtymistä, kun aikaisemmin kunnalle kuuluvia tehtäviä hoitaa kolmannen sektorin toimijat esim. lasten koulunjälkeinen iltapäivätoiminta, jota järjestöt ylläpitävät. Samoin voidaan pohtia kansalaistoiminnan rajoja suhteessa liikunta-alan yrittäjyyteen, tarkasteltaessa esim. kaupallisen kuntosalin ja urheiluseuran järjestämää vastaavaa toimintaa tai vaikkapa ryhmäliikunnan järjestämistä urheiluseuroissa ja yrittäjien sa-leilla. Yksittäisen työpajalaisen voi katsoa kuuluvan neljänteen sektoriin, pohdittaessa eri sektorien kytkeytymistä tähän opinnäytetyöhön.

9.5 Työn jatkokehitys

Tavoitteena on kesän 2016 aikana yhdistää työkaluun Nuoriso- ja vapaa-ajanohjauksen perustutkinnon mukaiset tutkinnon osat, ammattitaitovaatimukset ja osaamisen arviointi. Tähän on ilmeinen tarve, koska Helsingin NMKY:n työpajassa oleva ohjaaja tekee myös tuon tutkinnon mukaisia työtehtäviä.

Tässä yhteydessä tulee lopullisesti ratkaista se, käytetäänkö työkaluja sähköisesti vai paperilla, samoin mahdollinen mobiili-sovellus on tulevaisuudessa mahdollinen vaihtoehto.

Käynnissä olevassa laajemmassa hankkeessa on noussut esille opinnollistamisen yhteydessä haaste dokumentoinnin säilyttämisestä. Kun on kyse tutkintotilaisuuteen osallistuvasta henkilöstä eli tutkinnon suorittajasta, ei tämä muodostu ongelmaksi, koska tutkintotilaisuus vielä nykyisellään suoritetaan oppilaitoksessa (oppilaitoksen kirjoilla ollen), jolloin dokumentoinnin säilyttäminen tällöin kuuluu oppilaitokselle. Mutta missä jatkossa säilytetään esimerkiksi hankkeen opinnollistamisen prosessissa syntynyt osaamistodistus. Monitoimijaisessa ympäristössä ei esimerkiksi ”opiskelijan” asemassa oleva henkilö työpajalla (valmentautuja tai asiakas), ole oppilaitoksen kirjoilla ja tällöin ei oppilaitos kerää ja säilytä dokumentointia automaattisesti. Ratkottavana on myös salassapitoon liittyviä asioita. Nämä asiat on siis ratkaistavana vielä edessäpäin.

Työpaikan ja oppilaitoksen mahdollisesti saamat hyödyt tai kärsimät haitat jätetään tietoisesti taka-alalle, samoin tunnustetun osaamisen yksilölle antamat henkiset voimavarat jätetään muiden tutkimusten aiheeksi.

9.6 Työskentelyn arviointi / itsearviointi

Kehitystehtävä, joka on näin aidosti työelämä lähtöistä, on haastava, mutta myös kiinnostava monessa mielessä. Työn rajaaminen oli haastavaa siksi, että tuloksena syntyneet

kaksi "asiakirjaa" eivät kuvaa sitä työmäärää, joka niiden takana on. Kiinnostavaksi sen teki aitous eli se, että työkalut ovat valmistuttuaan välittömästi käytössä eli aidossa testissä.

Opinnäytetyöksi tämä oli rajauksen jälkeen sopiva, se pakotti avaamaan termit ja olemaan huolellinen niiden kanssa, pohtimaan paljon tunnistamista ja sen problematiikkaa työelämässä. Ainahan ei ole esimerkiksi itsestään selvää työnantajan halu tai tarve työntekijän nopeaan kouluttautumiseen. Valmiille, kouluttautuneelle työntekijälle ei saa palkkatukia esim. **TE-keskuksesta** ja valmiille työntekijälle pitää maksaa "täyttä" palkkaa.

Työkalut vaikuttavat onnistuneilta ja monitoimisilta, mutta kankeilta "kenttätyössä". Niillä voi tunnistaa osaamista työpaikalla, ne kertovat mitä osaamista tarvitaan ja mitä voimme havainnoida työpaikalla. Olen saanut tämän kehityshankkeen kautta verkostoitua uusiin toimijoihin koulutusrintamalla; asia josta on varmasti jatkossa työelämässä hyötyä. Samoin opiskeluni on tuonut minulle itsevarmuutta toimia arvioijana ja jopa terveellä tavalla antanut mahdollisuuksia kyseenalaistaa vanhoja toimintamalleja, niin itselläni kuin yhteistyöverkossani.

Haluan lopuksi kiittää Kisakallion Urheiluopistolla työtäni ohjannutta Mari Heikkistä, Helsingin NMKY:n projektityöntekijöitä Joni Virkkusta ja Reetta Asikaista sekä koko Tutkintoja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla -kehittämishankkeeseen osallistuneita eri oppilaitosten projektityöntekijöitä, korvaamattomasta avusta ja ideoiden antamisesta tähän opinnäytetyöhöni. Samoin kiitos kuuluu myös Haaga-Helia ammattikorkeakoulun Vierumäen yksikön laadukkaille opettajille Teppo Rantalalle ja Sanna Vuoriolle, jotka ohjaamisellaan saivat tekemään työn päätökseen asti.

Lähteet

Asikainen, R. 10.4.2016. Projektityöntekijä/Työpajaohjaaja. Helsingin NMKY. Haastattelu. Lohja.

Bovallius 2016. Opinnollistamisen työkalut – sivusto. Luettavissa: <http://www.bao.fi/asiantuntijapalvelut/materiaalipankki/opinnollistamisen-tyokalut/>. Luettu: 16.3.2016.

Eteläpelto, A. & Rasku-Puttonen, H. 1999. Projektioppimisen haasteet ja mahdollisuudet. Teoksessa Eteläpelto, A. & Tynjälä, P. (toim.), Oppiminen ja asiantuntijuus. Työelämän ja koulutuksen näkökulma, 181 - 205. WSOY. Juva.

Hallitusohjelma. 2015. Sipilän Hallitusohjelman tavoite 2025. Kärkihankkeet; osaaminen ja koulutus. Luettavissa: <http://valtioneuvosto.fi/hallitusohjelman-toteutus/osaaminen>. Luettu: 28.1.2016.

Harju, A. 2007. Oppimisen hyödyt. Kansalaisfoorumi.net-verkkolehti. Luettavissa: http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/tietopalvelu/kasvatus_ja_kasvaminen/kansalaisfoorumi.net_kasvatus_ja_kasvaminen/oppimisen_hyodyt. Luettu: 11.4.2016.

Heikkilä, M. 12.4.2016. Opinnäytetyön ohjaaja / Työssä oppimisen koordinaattori. Kisakallion Urheilupisto. Haastattelu. Lohja.

Hirvasmaa, H. & Schellhammer-Tuominen, M. 2015. Tuotantokoulu, tutkinnon suorittaminen ja opinnollistaminen – luento Vankilaopetuspäivillä 7.-8.10.2015. Luettavissa: <http://docplayer.fi/6090510-Silta-valmennuksen-koulutuspalvelut-tuotantokoulu-tutkinnon-suorittaminen-ja-opinnollistaminen.html>. Luettu: 28.11.2015.

HNMKY. 2015. Yhdistys. Luettavissa: <http://www.hnmky.fi/helsingin-nmky/yhdistys/>. Luettu: 28.11.2015.

Jaakkola, E., Orava, M. & Varjonen, V. 2009. Palveluiden tuotteistamisesta kilpailuetua - opas yrityksille. Libris. Helsinki.

JAMK. 2016. Konstruktivismi ja oppiminen. Luettavissa: <http://oppimateriaalit.jamk.fi/oppimiskasitykset/oppimiskasitykset/konstruktivistinen-oppiminen/>. Luettu: 1.4.2016.

Kansalaisyhteiskunta 2015. Kansalaisyhteiskunta. Kansalaisyhteiskunnan määritelmä ja sisältö. Luettavissa: http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/kansalaisyhteiskunta/kansalaisyhteiskunnan_maaritelma_ja_sisalto. Luettu: 8.12.2015.

- Kisakallio. 2016. Kisakallion internet -sivusto, historia. Luettavissa: <http://www.kisakallio.fi/kisakallio/historia.html>. Luettu: 12.4.2016.
- Konttinen, E. 2015. Kansalaisyhteiskunnan tutkimusportaali. Kolmas sektori. Luettavissa: <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/kolmas-sektori>. Luettu: 8.12.2015.
- Kärkihanke 2, 2015. Hallitusohjelman kärkihanke 2, Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi. Luettavissa: <http://valtioneuvosto.fi/hallitusohjelman-toteutus/osaaminen/karkihanke2>. Luettu: 8.4.2016.
- Laki Ammatillisesta peruskoulutuksesta 630/1998. Luettavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980630>. Luettu: 1.3.2016.
- Laki Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta 631/1998. Luettavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980631>. Luettu: 1.3.2016.
- Laukia, J. 2015. Muuttuva ammatillinen koulutus. Teoksessa Laukia, J., Isacsson, A., Mäki, K. & Teräs, M. (toim.). Katu-uskottava ammatillinen koulutus – uusia ratkaisuja oppimiseen. s. 11 – 20. Unigrafia. Helsinki.
- Luksia. 2016. Tutkintoja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla. Luettavissa: <https://www.luksia.fi/tietoa-luksiasta/kehittamisprojektit/oph-projektit/tutkintoja-ty%C3%B6toiminnassa-opinnollistamisen-avulla/>. Luettu: 28.2.2016.
- Moodaley, A. 2014. Career Construction Theory: Mark Savickas. Luettavissa: <https://prezi.com/j2jxnbygoz6p/career-construction-theory-mark-savickas/>. Luettu: 29.2.2016.
- Nuorisolaki 2006/72. Luettavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>. Luettu: 8.12.2015.
- OECD. 2015a. OECD Skills Outlook 2015. Youth, skills and employability. OECD Publishing. Luettavissa: http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/oecd-skills-outlook-2015_9789264234178-en#page4. Luettu: 11.4.2016.
- OECD. 2015b. OECD Skills Outlook 2015. Youth, skills and employability. Summary in Finnish. OECD Publishing. Luettavissa: http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/oecd-skills-outlook-2015/summary/finnish_50b31b2a-fi#page1. Luettu: 11.4.2016.
- OPH. 2008. Opiskelijan arvioinnin hyviä käytäntöjä. Luettavissa: http://www.oph.fi/download/46585_opiskelijan_arvioinnin_hyvia_kaytantoja.pdf. Luettu: 8.2.2016.

- OPH. 2014a. Ammatillisen perustutkinnon perusteet. Liikunnanohjauksen perustutkinto, liikuntaneuvoja 2014. Määräys 60/011/2014. Luettavissa: http://www.oph.fi/download/162243_liikunnanohjauksen_pt_01082015.pdf. Luettu: 8.2.2016.
- OPH. 2014b. Ammatillisen perustutkinnon perusteet. Nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkinto, nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaaja 2014. Määräys 70/011/2014. Luettavissa: http://www.oph.fi/download/162459_nuoriso_ja_vapaa_ajanohjauksen_pt_01082015.pdf. Luettu: 8.2.2016.
- OPH. 2015a. Ammatillisen koulutuksen reformi. Luettavissa: http://www.oph.fi/kehittamishankeet/ammattillisen_koulutuksen_reformi. Luettu: 28.1.2016.
- OPH. 2015b. Ammattikoulutus. Luettavissa: http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus. Luettu: 8.2.2016.
- OPH. 2015c. Tutkinnon perusteet sekä Yksilölliset opintopolut. Luettavissa: http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikoulutus/ammattilliset_perustutkinnot/uudistuvat_tutkinnon_perusteet. Luettu: 8.2.2016.
- Osataan. 2013. Duunista opintopisteiksi. Luettavissa: http://blogit.haaga-helia.fi/osataan/files/2013/09/Osataan_verkkoon1.pdf. Luettu 29.11.2015.
- Parantainen, J. 2008. Tuotteistajan pikaopas 3.0. Luettavissa: https://tiimiakatemia.files.wordpress.com/2009/10/tuotteistajan_pikaopas3.pdf. Luettu: 12.3.2016.
- PRH. 2015. Patentti- ja rekisterihallitus. Yhdistysrekisteri. Luettavissa: <https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri.html>. Luettu: 8.12.2015.
- Salo, P.-L. 2015. Käsikirja opinnollistamisen työkaluihin. Ammattiosaamista välityömarkkinoilta -hanke. Bovallius ammattiopisto. Jyväskylä.
- Saranpää, M. 2015. Arvostan osaamista, arvioin osaamisia, kriteerien kriteerit. Teoksessa Laukia, J., Isacson, A., Mäki, K. & Teräs, M. (toim.). Katu-uskottava ammatillinen koulutus – uusia ratkaisuja oppimiseen. s. 67 – 88. Unigrafia. Helsinki.
- Savickas, M. 2008. Helping People Choose Jobs A History of the Guidance Profession. Tiivistelmä luettavissa (koko versio pyynnöstä sähköpostiin): https://www.researchgate.net/publication/226832748_Helping_People_Choose_Jobs_A_History_of_the_Guidance_Profession. Luettu: 29.2.2016.

Siisiäinen, M. 1996. Mihin yhdistyksiä tarvitaan? Teoksessa Yhdistys 2000. Toim. Virve Riikonen ja Martti Siisiäinen. Opintotoiminnan Keskusliitto. Helsinki.

TPY. 2015. Valtakunnallinen työpajayhdistys. Työpajatoiminta. Luettavissa: <http://www.tpy.fi/tyopajatoiminta-suomessa/tyopajatoiminta/>. Luettu: 8.12.2015.

Tuominen, T., Järvi, K., Lehtonen, M., Valtanen, J. & Martinsuo, M. 2015. Palvelujen tuotteistamisen käsikirja - Osallistavia menetelmiä palvelujen kehittämiseen. Aalto-yliopiston julkaisusarja Tiede + teknologia 5/2015. Perustieteiden korkeakoulu. Unigrafia. Helsinki.

Tynjälä, P. 1999. Oppiminen tiedon rakentamisena – konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita. Tammer-Paino Oy. Tampere.

Vanhalakka-Ruoho, M. 2014. Aikuisten opiskelu, työ ja elämässä suunnanotto ohjauksen ja neuvonnan mahdollisuutena. Teoksessa Heikkinen, A. & Kallio, E. (toim.). Aikuisten kasvu ja aktivointi. s. 32 – 70. Tampere University Press. Tampere.

Virkkunen, J. 10.4.2016. Projektityöntekijä/Työpajan vastaavaohjaaja. Helsingin NMKY. Haastattelu. Lohja.

Yhteystiedot

Luksia, Länsi-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä, Matti Pihlajamaa, +358 50 337 3705,
matti.pihlajamaa@luksia.fi

Keskuspuiston ammattiopisto, Mari Linna, +358 40 662 1670,
mari.linna@keskuspuisto.fi

Kanneljärven Opisto, Kaija Lahti, +358 44 357 8121,
kaija.lahti@kannelopisto.fi

Kisakallion Urheiluopisto, Mari Heikkilä, + 358 40 456 0690,
mari.heikkila@kisakallio.fi

Kisakallion Urheiluopisto, Sampo Hulkkonen, + 358 40 551 3489,
sampo.hulkkonen@gmail.com

Helsingin NMKY, Y-Care työpaja, Joni Virkkunen, +358 50 560 9334
joni.virkkunen@hnmky.fi

Helsingin NMKY, Y-Care työpaja, Reetta Asikainen, +358 45 887 5993
reetta.asikainen@hnmky.fi

Liite 1 Työsuunnitelma

Työsuunnitelma hakemukseen: **Tutkintoja työtoiminnassa opinnollistamisen avulla**

Yhteistyökumppani: Kisakalliosäätiö / Kisakallion Urheiluopisto

Kisakallion urheiluopiston osuus tavoitteiden saavuttamiseksi:

Löytää väyliä uusille kohderyhmille näyttötutkinnon suorittamiseen. Löytää sopivat toimijat ja ympäristöt esim. liikuntaseuroista, -järjestöistä ja -työpajoista, joissa osaaminen voidaan tunnistaa ja, löytää toimintatavat että asiakkaat voivat suorittaa tutkintotilaisuuksia. Oppilaitoksen henkilökunnan ja erilaisten oppimisympäristöjen henkilökunnan kouluttaminen osaamisen tunnistamiseen. Tutkinnon osien tarjoaminen muiden oppilaitosten opiskelijoille Liikunnan ja Valmentajan ammattitutkinnoista.

Kisakallion Urheiluopiston tavoitteena on löytää menetelmät osaamisen tunnistamiseen esim. työpajoissa, liikuntaseuroissa, yhdistyksissä toimiville asiakkaille. Tämä edellyttää, että työelämän edustajat ja oppilaitoksen henkilökunta koulutetaan tehtävään ja he osaavat tunnistaa osaamista. Tämän jälkeen asiakkailta on mahdollisuus suorittaa tutkintotilaisuuksia näissä oppimisympäristöissä. Hankkeen kautta työpajojen, liikuntaseurojen, yhdistysten henkilökunta saa lisäosaamista ohjata ja tukea asiakkaitaan tutkinnon suorittamiseen. Hankkeessa tehtävä työ lähentää työelämää ja oppilaitosta. Kisakallion Urheiluopisto haluaa tarjota tutkinnon osia muiden oppilaitosten opiskelijoille Liikunnan ja Valmentajan ammattitutkinnoista.

Oppilaitosverkostosta kouluttajat ja ohjaajat saavat vertaistuen ja foorumin omien kokemustensa jakamiseen, toiminnan vertaisarviointiin ja kehittämiseen. Toimiva yhteistyö jää elämään myös hankkeen päätyttyä.

Työelämäyhteistyö

Kisakallion Urheiluopisto tekee yhteistyötä Helsingin NMKY:n sekä neljän muun seuran kanssa. Ulla Huhtinen, järjestösihteeri, Helsingin NMKY ry.

Liikuntaseura mahdollistaa mm. seuraavia asioita:

- henkilöllä on mahdollisuus suorittaa tutkinto loppuun työpajalla, jos hänellä on keskeytynyt liikunta-alan (kuten liikuntaneuvoja) opinnot ja opinto-oikeus on loppunut.
- liikunta-alalle hakeutuva nuorella, jolla vielä ei ole opiskelupaikkaa on mahdollisuus suorittaa yksittäisiä tutkinnon osia työpajajakson aikana.
- ulkomailla liikunta-alan tutkinnon suorittanut henkilö voi saada suomalaisen liikunta-alan pätevyyden

Yhteistyökumppanimme Helsingin NMKY:n tehtävä hankkeessa:

- kuvata näyttötutkinnoista hyötyvien hakeutumista työpajalle ja opinnollistamista tukevien toimien vaikutusta henkilöön yksilötasolla
- tuottaa tietoa järjestöjen mahdollisuuksista ja haasteista tukea osaamisen tunnistamista ja tunnustamista
- hankkeen tuotoksena syntyy selkokielineen materiaali järjestöille ja kolmannelle sektorille, kuinka he voivat edistää näyttötutkintoihin hakeutumista. (Huom. kohderyhmää ovat niin toiminnassa mukana olevat, koulutusta vailla olevat urheilevat nuoret kuin työpajalle hakeutuvat). Helsingin NMKY voi olla mukana tuottamassa materiaalia.
- HNMKY voi olla jäsen hankkeen ohjausryhmässä
- HNMKY voi olla kumppani eli tarjota ympäristön tehdä hankkeen mukaista toimintaa.
- HNMKY:ssä toimivat henkilöt ovat halukkaita suorittamaan Näyttötutkintomestarikoulutuksen

Kisakallion urheiluopiston tuoma lisäarvo hankkeelle:

Liikunta-alan erilaisissa oppimisympäristöissä on tehty sängen vähän opinnollistamista. Hankkeessa luotava prosessikuvaus luo mahdollisuuden tähän ja auttaa asiakkaita tutkinnon suorittamiseen. Liikunta-alalla erilaiset oppimisympäristöt ja osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen työn ääressä ovat aktiivisille tekijätyypeillemme aivan omiaan. Prosessikuvaus luo tietoa voidaanko samaa mallia soveltaa erilaisissa oppimisympäristöissä ja lisätä vuoropuhelua niiden välille.

Olemme paljon yhteyksissä vastaavien muiden oppilaitosten kanssa Suomessa (sekä ulkomailla) ja saamme viestiä opinnollistamisesta hyvin eteenpäin, koska muut ovat kiinnostuneita ottamaan nämä mahdollisuudet käyttöön ja keskustelemaan kokemuksista.

Kisakallion työsuunnitelma:

Syksy 2015

- Verkoston suunnitteluryhmän kokoaminen, aloituskokous Luksian tiloissa
- Verkostoyhteistyökumppaneiden kanssa hankkeen tavoitteiden ja toiminnan tarkennus, tiedotus-, markkinointi-, seuranta- ja vertaisarviointisuunnitelman tekeminen hankkeelle
- Oman henkilöstön työnjaosta sopiminen ja henkilöstön sitouttaminen hankkeeseen
- Työelämäyhteistyökumppaneiden kontaktointi: tavoite- ja toimintasuunnitelman vahvistaminen kunkin tilanteen mukaan, yhteisten toimintojen konkretisointi ja aikataulutus. Opinnollistamisen aloittaminen kohteissa, joita ei ole opinnollistettu. Tutkinnon suorittamisen vaiheeseen eteneminen opinnollistetuissa kohteissa.
- Työympäristön henkilöstön ja toiminnassa mukana olevien asiakkaiden infotilaisuudet
- Työtoiminnan ohjaajien vertaistukitoiminnan käynnistäminen sosiaalista mediaa hyödyntämällä
- Suunnitteluryhmän työkokous lokakuussa

Talvi – kevät 2016

- Hankkeen väliarviointi- ja tavoitepalaveri (vertaisarviointi) tammikuussa
- Verkoston hyvien käytänteiden jakamisen ja juurruttamisen aloittaminen
- Tiivis työskentely työelämäkumppaneiden kanssa kunkin suunnitelmien mukaisesti
- Verkoston muiden oppilaitosten ja kaikkien työelämäkumppaneiden koulutukset käynnistävät; erityistä tukea tarvitsevien ohjaaminen, opinnollistamisen työkalujen käyttö, osaamisen tunnistaminen ja arviointi.
- Suunnitteluryhmän työkokous maaliskuussa
- Työtoiminnan ohjaajien vertaistukitoiminta jatkuu sosiaalista mediaa hyödyntämällä

Syksy 2016

- Suunnitteluryhmän työkokous elokuussa
- Työelämäyhteistyökumppaneiden prosessien arviointi ja hyvien käytänteiden juurruttaminen, yhteistyön jatkumon turvaaminen
- Työtoiminnan ohjaajien vertaistukitoiminta jatkuu sosiaalista mediaa hyödyntämällä
- Hankkeen loppuarviointipalaveri (vertaisarviointi) marraskuussa Lohjalla.
- Hankkeen dokumentointi ja loppuraportin valmistelu

Liite 2 Pedagoginen käsikirjoitus

1. Oppimiskäsitys/oppimisteoria:

Sosio-konstrukttiivinen oppimisnäkemys (JAMK 2016; Tynjälä 1999, 37-38.)

- oppiminen tiedon yhteisöllisenä rakentamisena

Tavoitteet:

- yhteisöllisen oppimiskulttuurin luominen (sosiaalinen konteksti).

Ohjaajan (opettajan) ja oppijoiden suhde:

- tasavertaiset neuvottelijat ja keskustelijat,

- auttavat ja neuvovat toinen toisiaan, yhteistä oppimista

- toimivat yhteistoiminnallisesti luoden sosiaalisesti jaettuja merkityksiä esim. keskusteluissa ja ryhmän toteuttamassa projektissa

- ajatusten jakamista, kyseenalaistamista, tukemista

- myös itsenäisiä valintoja

Oppimateriaali:

- ohjaajan valmistamaa "oppimateriaalia" että oppijoiden etsimää materiaalia

- yhteistoimintaan perustuvaa

Palaute ja arviointi:

- monipuolista ja joustavaa,

- oppimisprosessin sekä ryhmän toiminnan ja vuorovaikutuksen arviointia

- sekä ohjaaja että oppijat osallistuvat arviointiin,

- käytetään myös vertaisarviointia (hankeryhmä, työyhteisöt)

2. Didaktinen malli

Didaktisena mallina toimii Projektioppimisen malli (Eteläpelto & Rasku-Puttonen 1999).

Ohjaajan roolina on toimia oppimisen organisoijana ja neuvonantajana. Tavoitteena on tukea opiskelijoita tutkivan työnteon omaksumisessa sekä huolehtia siitä, että ryhmän kaikki jäsenet osallistuvat projektiin sovitusti.

Oppijan rooli (myös ohjaajalla) on toimia suunnitelmallisesti ja vastuullisesti, hankkien aktiivisesti tietoa sekä pyrkiä ongelmien ratkaisuun.

Projekti toteutetaan tuotteistamisen LEAPS –mallilla (Tuominen, Järvi, Lehtonen, Valtanen ja Martinsuo 2015). Mallissa kehittämisen sykli on:

1. Selkeytä tavoite:

- tavoite selkeyttää yhteisesti eri toimijoiden kanssa, mitä tavoitellaan.

2. Kartoita nykytilanne:

- asiakkaiden, työntekijöiden ja muiden sidosryhmien kanssa

3. Ravistele näkemyksiä:

- riko vanha ja avaa uusia näkökulmia

4. Muodosta ja kiteytä näkemys:

- yhteinen näkemys

5. Arvioi ja simuloi lopputuotosta:

- mahdolliset jatkokehitystarpeet ja lopputuotoksen arviointi. Vie käytäntöön.

Projektin lopussa:

- on opittu uusi systemaattinen tapa työskennellä
- on tuotettu opinnollistamisen työkalut Y-Care työpajalle
- on opittu käyttämään opinnollistamisen työkaluja
- työkalujen käytettävyys on arvioitu
- tiedetään mitä työpaikkaohjaajille pitää opettaa

3. Kohderyhmän erityispiirteet:

Työryhmä on kokeneita ja koulutettuja projektityöntekijöitä, jotka ovat työskennelleet yhdessä useita vuosia. Motivaatio ja osaamisen lähtötaso ovat poikkeuksellisen korkealla tasolla

4. Työskentelymuodot:

Työskentelymuotoina toimivat ryhmätyöskentely. Ennen ryhmän kokoontumista on jokaisella ryhmän jäsenellä on itsenäiset tehtävät.

5. Opiskelun ohjaaminen:

Ryhmän osaamisesta johtuen ryhmä on itseohjautuva ja ohjaajan rooli on ohjata työryhmää hankkeen tavoitteiden suunnassa sekä tuottaa tietoa tavoiteltavan koulutuksen perusteista (koulutuksen substanssiosaaminen).

6. Oppimisen arviointi:

Arviointimenetelminä on pilotoinnin onnistuminen eli se, että opinnollistettavan opiskelijan osaaminen kyetään tunnistamaan.

Tunnistamisen arvioi työryhmä, työyhteisöt ja hanke-työryhmä, kukin erikseen.

OPPIMISYMPÄRISTÖN TUNNISTAMISRAPORTTI

v2

Helsingin NMKY ry. / Y-Care työpaja

16.3.2016

Sisällysluettelo

1. ORGANISAATION OPPIMISYMPÄRISTÖ	- 1 -
1.1 TUNNISTETUT OPPIMISYMPÄRISTÖT:	- 1 -
1.1.1 Toimipisteet ja paikkakunta:	- 1 -
1.1.2 Tunnistetut tehtävät oppimisympäristöissä:	- 1 -
1.1.3 Tunnistetut tutkinnot oppimisympäristöissä:	- 1 -
2. YLEISKUVAUS	- 2 -
3. AMMATILLISTEN TUTKINTOJEN PERUSTEET	- 2 -
3.1 LIIKUNNANOJJAUKSEN PERUSTUTKINTO	- 3 -
3.2 NUORISO- JA VAPAA-AJAN OHJAUKSEN PERUSTUTKINTO	- 4 -
4. OPPIMISYMPÄRISTÖJEN KUVAUKSET	- 5 -
4.1 TOIMIPISTEET:	- 5 -
4.1.1 Helsingin NMKY, Malmin Palloiluhalli, Helsinki	- 5 -
4.1.2 Helsingin NMKY, Vuorikatu 17, Helsinki	- 5 -
4.1.3 Helsingin NMKY, Pakila, Helsinki	- 6 -
4.1.4 Helsingin NMKY, Liikuntahallit, Helsinki	- 6 -
4.1.5 Helsingin NMKY, Koulut, Helsinki	- 7 -
4.1.6 Helsingin NMKY, Iltapäiväkerho, Pakila, Helsinki	- 7 -
4.1.7 Helsingin NMKY, Luontoiltapäiväkerho, Pakila, Helsinki	- 8 -
4.1.8 Helsingin NMKY, Iltapäiväkerho Kaisaniemi, Helsinki	- 8 -
4.1.9 Helsingin NMKY, Iltapäiväkerho Kontula, Helsinki	- 9 -
4.1.10 Helsingin NMKY, Iltapäiväkerho Tapanila, Helsinki	- 9 -
4.1.11 Helsingin NMKY, Nuorisotilat, Helsinki	- 10 -
4.1.12 Helsingin NMKY, Pellin leirikeskus, Lohja	- 10 -
4.1.13 Helsingin NMKY, Ulkoalueilla tapahtuvat toiminnot	- 11 -
4.1.14 Helsingin NMKY, Leirit ja tapahtumat	- 11 -
4.2 TEHTÄVÄT:	- 12 -
4.2.1 Helsingin NMKY, iltapäiväkerho-ohjaaja	- 12 -
4.2.2 Helsingin NMKY, kunnallinen yhteistyö, ohjaaja	- 12 -
4.2.3 Helsingin NMKY, HNMKY kerho-ohjaaja	- 13 -
4.2.4 Helsingin NMKY, soveltava liikunta, ohjaaja	- 13 -
4.2.5 Helsingin NMKY, laji- ja joukkue toiminta, valmentaminen ja ohjaaminen	- 14 -
4.2.6 Helsingin NMKY, muu toiminta, ohjaaja	- 14 -

1. ORGANISAATION OPPIMISYMPÄRISTÖ

1.1 TUNNISTETUT OPPIMISYMPÄRISTÖT:

Organisaatio: Helsingin NMKY ry. / Y-Care työpaja
Osoite: Vuorikatu 17, 00100 Helsinki
Yhteyshenkilöt: Reetta Asikainen / HNMKY p. 045 887 5993
Joni Virkkunen / HNMKY p. 050 560 9334
Sampo Hulkkonen / Kisakallion Urheiluopisto p. 040 551 3489

1.1.1 Toimipisteet ja paikkakunta:

- Helsingin NMKY, Malmin Palloiluhalli, Helsinki
- Helsingin NMKY, Vuorikatu 17, Helsinki
- Helsingin NMKY, Pakila, Helsinki
- Helsingin NMKY, Liikuntahallit, Helsinki
- Helsingin NMKY, Koulut, Helsinki
- Helsingin NMKY, Iltapäiväkerho, Pakila, Helsinki
- Helsingin NMKY, Luontoiltapäiväkerho, Pakila, Helsinki
- Helsingin NMKY, Iltapäiväkerho Kaisaniemi, Helsinki
- Helsingin NMKY, Iltapäiväkerho Kontula, Helsinki
- Helsingin NMKY, Iltapäiväkerho Tapanila, Helsinki
- Helsingin NMKY, Nuorisotilat, Helsinki
- Helsingin NMKY, Pellin leirikeskus, Lohja
- Helsingin NMKY, Ulkoalueilla tapahtuvat toiminnot
- Helsingin NMKY, Leirit ja tapahtumat

1.1.2 Tunnistetut tehtävät oppimisympäristöissä:

- Helsingin NMKY, iltapäiväkerho-ohjaaja
- Helsingin NMKY, kunnallinen yhteistyö, ohjaaja
- Helsingin NMKY, HNMKY kerho-ohjaaja
- Helsingin NMKY, soveltava liikunta, ohjaaja
- Helsingin NMKY, laji- ja joukkue toiminta, valmentaminen ja ohjaaminen
- Helsingin NMKY, muu toiminta, ohjaaja

1.1.3 Tunnistetut tutkimukset oppimisympäristöissä:

- Liikunnanohjauksen perustutkimus, Liikuntaneuvoja ¹
- Nuoris- ja vapaa-ajanohjauksen perustutkimus ²

¹ = mahdollisuus suorittaa koko tai osa tutkimus Kisakallion Urheiluopisto

² = mahdollisuus suorittaa koko tai osa tutkimus

Erityisiä huomioita: Liikunnan ja nuorisotyön luonteen vuoksi Y-Care työpaja on seinätön työpaja, joka toimii niissä Helsingin NMKY toiminnan ympäristöissä, joissa työpajassa oleva nuori (valmentautuja/oppija) voi kohdata toiminnan kohteena olevan asiakkaan.

Oppimisympäristöt tunnistettu: 28.2.2016

Oppimisympäristön tunnistaja ja organisaatio: Sampo Hulkkonen / Kisakallion Urheiluopisto

Päivitetty: 16.3.2016

2. YLEISKUVAUS

Raportti koskee Helsingin NMKY:n Y-Care työpajassa toimivan valmentautujan toimintamahdollisuuksia ja -ympäristöä sekä niissä tapahtuvan oppimisen tunnistamista. Y-Care työpaja on seinätön työpaja, jossa valmentautujan on mahdollista osallistua HNMKY:n toiminnan lisäksi, myös yhteistyökumppanien kanssa toteutettavaan toimintaan. Merkittävimmät yhteistyökumppanit ovat Helsingin kaupungin Liikuntavirasto sekä Nuorisoasiainkeskus sekä O9 Helsinki Human Rights säätiö ja Icehearts ry. Täten valmentautuja voi toimia valmiuksiensa mukaisesti hyvin monipuolisessa liikunnan ja nuorisotyön tehtävissä. Toimintaympäristönä ovat yhdistyksen omat tilat, Helsingin kaupungin erilaiset tilat (nuoriso-, liikunta- ja koulutilat), yhdistyksen leirikeskus Pelli sekä muut ulkoalueet.

Oppilaitos yhteistyötä Y-Care työpaja tekee liikunnanohjaamisen osalta Kisakallion Urheiluopiston ja Pajulahden Urheiluopiston kanssa sekä nuoriso ja vapaa-ajan ohjauksen osalta Kanneljärven Opiston ja Järvenpään Seurakuntaopiston kanssa.

Tyypillisiä työtehtäviä työpajassa olevalle valmentautujalle ovat mm. lasten iltapäiväkerhoissa tapahtuvat mukavan, aktiivisen ja turvallisen toiminnan järjestämiseen liittyvät tehtävät, nuorten kohtaamiseen liittyvät tehtävät, erilaisten kerhojen ohjaaminen, nuorten liikunnallisen toiminnan ohjaaminen ja valmentaminen sekä eri-ikäisten ihmisten aktiiviseen elämäntavan kehittämiseen liittyvät ohjaajatehtävät. Y-Care työpaja pyrkii osaltaan vahvistamaan namikalaisen kolmioperaatteen mukaisesti eri-ikäisten ihmisten fyysistä (Body), henkistä (Mind) hengellistä (Spirit) kasvua, niin asiakkaan kuin valmentautujan osalta.

3. AMMATILLISTEN TUTKINTOJEN PERUSTEET

Raportissa käsiteltävät, voimassa olevat ammatillisen perustutkinnon perusteet, ammattitaitovaatimukset ja arviointikriteerit:

Liikunnanohjauksen perustutkinto, liikuntaneuvoja 2014. OPH Määräys 60/011/2014 (sisältää määräyksen 4/011/2015 mukaiset muutokset ja oikaisut sekä määräyksen 43/011/2015 mukaiset muutokset).
[www.oph.fi \(http://www.oph.fi/download/162243_liikunnanohjauksen_pt_01082015.pdf\)](http://www.oph.fi/download/162243_liikunnanohjauksen_pt_01082015.pdf).
Tarkistettu 28.2.2016.

Nuoriso- ja vapaa-ajanohjauksen perustutkinto, nuoriso- ja vapaa-ajanohjaaja 2014. OPH Määräys 70/011/2014 (sisältää määräyksen 4/011/2015 mukaiset muutokset ja oikaisut sekä määräyksen 43/011/2015 mukaiset muutokset).
[www.oph.fi \(http://www.oph.fi/download/162459_nuoriso_ja_vapaa_ajanohjauksen_pt_01082015.pdf\)](http://www.oph.fi/download/162459_nuoriso_ja_vapaa_ajanohjauksen_pt_01082015.pdf).
Tarkastettu 28.2.2016.

Liikunnan ammattitutkinto 2014. OPH Määräys 2/011/2014.
[www.oph.fi \(http://www.oph.fi/download/156244_Liikunnan_ammattitutkinto_2_011_2014.pdf\)](http://www.oph.fi/download/156244_Liikunnan_ammattitutkinto_2_011_2014.pdf).
Tarkastettu 28.2.2016.

Lasten ja nuorten erityisohjaajan ammattitutkinto 2012. OPH Määräys 7/011/2012.
[www.oph.fi \(http://www.oph.fi/download/140516_LaNuOhjaajan_at_2012_962714_lr.pdf\)](http://www.oph.fi/download/140516_LaNuOhjaajan_at_2012_962714_lr.pdf).
Tarkastettu 28.2.2016.

3.1 LIKUNNANOHJAUKSEN PERUSTUTKINTO

AMMATILLISET TUTKINNON OSAT:

(Alla oleva numerointi tutkintoperusteiden mukainen)

2.1 Pakolliset tutkinnon osat ³

- 2.1.1 Liikunnanohjaus ³
- 2.1.2 Liikuntaneuvonta ³
- 2.1.3 Liikuntatapahtuman järjestäminen ³

2.2 Valinnaiset tutkinnon osat (tutkintoon on valittava valinnaisista tutkinnon osista 2)

- 2.2.1 Terveysliikunnan ohjaus ³**
- 2.2.2 Lasten ja nuorten liikunnan ohjaus ³**
- 2.2.3 Soveltavan liikunnan ohjaus
- 2.2.4 Valmennus ³**
- 2.2.5 Luonto- ja elämysliikunnan ohjaus
- 2.2.6 Seuratoiminta
- 2.2.7 Liikuntayrittäjäyys
- 2.2.8 Yritystoiminnan suunnittelu
- 2.2.9 Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta
- 2.2.10 Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta ⁴**

³ = Mahdollisuus suorittaa Kisakallion Urheiluopistossa

⁴ = Liikunnan ammattitutkinnosta on mahdollisuus suorittaa Kisakallion Urheiluopistossa Yksilöllinen liikunnanohjaus –osa (Personal Trainer), osana valmistavaa koulutusta

3.2 NUORISO- JA VAPAA-AJAN OHJAUKSEN PERUSTUTKINTO

AMMATILLISET TUTKINNON OSAT:

(Alla oleva numerointi tutkintoperusteiden mukainen)

2.1 Pakolliset tutkinnon osat ⁵

- 2.1.1. Ohjaajuus ⁵
- 2.1.2. Ohjaus eri toimintaympäristöissä ⁵
- 2.1.3. Ohjauksen menetelmät ⁵

Tutkinnon osan 2.1.3 sisällä tutkinnon suorittaja valitsee jonkin seuraavista menetelmäalueista:

- a) Kulttuuriohjaus
- b) Liikunnanohjaus
- c) Luonto- ja elämystoiminta
- d) Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut
- e) Media- ja verkko-ohjaus
- f) Teknisten ja käden taitojen ohjaaminen
- +

2.2 Valinnaiset tutkinnon osat (tutkintoon on valittava valinnaisista tutkinnon osista 2)

- 2.2.1 Kansalais- ja järjestötoiminnan ohjaus ⁵
- 2.2.2 Projektitoiminnan ohjaus ⁵
- 2.2.3 Nuorten sosiaalinen vahvistaminen ⁵
- 2.2.4 Monikulttuurisen toiminnan ohjaus ⁵
- 2.2.5 Ikääntyvien ohjaus ⁵
- 2.2.6 Palvelujen tuottaminen ⁵
- 2.2.7 Yritystoiminnan suunnittelu
- 2.2.8 Tutkinnon osa ammatillisesta perustutkinnosta ⁶
- 2.2.9 Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta

⁵ = ?

⁶ = ?

4. OPPIMISYMPÄRISTÖJEN KUVAUKSET

4.1 TOIMIPISTEET:

4.1.1 Helsingin NMKY, Malmin Palloiluhalli, Helsinki

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.1.2 Helsingin NMKY, Vuorikatu 17, Helsinki

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.1.3 Helsingin NMKY, Pakila, Helsinki

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.1.4 Helsingin NMKY, Liikuntahallit, Helsinki

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.1.5 Helsingin NMKY, Koulut, Helsinki

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.1.6 Helsingin NMKY, Iltapäiväkerho, Pakila, Helsinki

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.1.7 Helsingin NMKY, Luontoiltapäiväkerho, Pakila, Helsinki

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.1.8 Helsingin NMKY, Iltapäiväkerho Kaisaniemi, Helsinki

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.1.9 Helsingin NMKY, Iltapäiväkerho Kontula, Helsinki

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.1.10 Helsingin NMKY, Iltapäiväkerho Tapanila, Helsinki

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.1.11 Helsingin NMKY, Nuorisotilat, Helsinki

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.1.12 Helsingin NMKY, Pellin leirikeskus, Lohja

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.1.13 Helsingin NMKY, Ulkoalueilla tapahtuvat toiminnot

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteystiedot ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.1.14 Helsingin NMKY, Leirit ja tapahtumat

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteystiedot ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.2 TEHTÄVÄT:

4.2.1 Helsingin NMKY, iltapäiväkerho-ohjaaja

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:

(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.2.2 Helsingin NMKY, kunnallinen yhteistyö, ohjaaja

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:

(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.2.3 Helsingin NMKY, HNMKY kerho-ohjaaja

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteystiedot ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.2.4 Helsingin NMKY, soveltava liikunta, ohjaaja

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteystiedot ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.2.5 Helsingin NMKY, laji- ja joukkuevoiminta, valmentaminen ja ohjaaminen

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

4.2.6 Helsingin NMKY, muu toiminta, ohjaaja

Oppimisympäristön kuvaus, työpaikkaohjaus/ valmennus: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Muu henkilökunta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Tilat, koneet ja laitteet: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Toiminta: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Erityisiä huomioita: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Päiväys: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Oppimisympäristön tunnistamiseen osallistuneet:
(tehtävä, organisaatio): Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Yhteyshenkilö ja yhteystiedot: Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

[illegible]

PERUSTUTKINNON AMMATILLISET TUTKINNON OSAT,
AMMATTITAITOVAATIMUKSET JA OSAAMISEN ARVIOINTI

2. Liikunnanohjauksen perustutkinto

2.1 Pakolliset tutkinnon osat

2.1.2 Liikuntaneuvonta

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osoittaa osaamisensa ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa suunnittelemalla ja toteuttamalla liikuntaneuvontaa.

... lisää, tuo kursori tähän ...

1. Työprosessin hallinta

Arviointi-kriteerit

Liikuntaneuvonnan suunnittelu

T1H2K3

Liikuntaneuvontaprosessin hallinta

T1H2K3

Itsearviointi

T1H2K3

2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta

Arviointi-kriteerit

Fyysisen toimintakyvyn testaus tai arviointi

T1H2K3

Tekniikan ja tietotekniikan käyttö

T1H2K3

Ohjausmenetelmien ja työtapojen käyttö

T1H2K3

Organisointi ja toiminta ohjaustilanteessa

T1H2K3

Eri-ikäisten ja eri tavoin liikkuvien huomioon ottaminen liikuntaneuvonnassa

T1H2K3

Motivointi, kannustaminen ja palautteen anto

T1H2K3

Liikuntataitojen hallinta

T1H2K3

Liikuntamuotojen ja -lajien perustaitojen käyttö liikuntaneuvonnassa

T1H2K3

Fyysistä toimintakykyä kehittävä ja ylläpitävä liikuntaneuvonta

T1H2K3

Työolosuhteiden ja -ergonomian kartoittaminen sekä oikeisiin työtapoihin ohjaaminen

Osoitettu

3. Työn perustana olevan tiedon hallinta

Arviointi-kriteerit

Liikuntamuotojen ja -lajien perustietojen käyttö

T1H2K3

Ihmiskehon rakenteen ja elimistön toiminnan tuntemuksen käyttö liikuntaneuvonnassa

T1H2K3

Terveyttä ja hyvinvointia edistävä liikuntaneuvonta

T1H2K3

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Arviointi-kriteerit

Oppiminen ja ongelmanratkaisu

T1H2K3

Vuorovaikutus ja yhteistyö

T1H2K3

Ammattietiikka

T1H2K3

Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Osoitettu

Valmennettava:

Työpaikkaohjaaja:

Helsingin NMKY:n Y-Care työpajan ohjaajatehtävät

IP-kerho-ohjaaja

IP-kerho-ohjaaja

IP-kerho-ohjaaja

Luonto IP-kerho-ohjaaja

Aamupäiväkerho

Easysport kerho-ohjaaja

FunAction kerho-ohjaaja

N.Y.T-ryhmäohjaaja

Perhekahvila, ohjaaja

Isä-lapsitoiminta, ohjaaja

HNMKY Kerho-ohjaaja

HNMKY Kerho-ohjaaja

HNMKY Kerho-ohjaaja

HNMKY Kerho-ohjaaja

HNMKY Kerho-ohjaaja

Erityisryhmien ohjaaja

Koripallo

Senioriliikunta, ohjaaja

Yökoriipallo (monikulttuuri)

Aikuisten liikunta, ohjaaja

Leiritoiminta, ohjaaja

Leiritoiminta, ohjaaja

Musiikilliliikunta

Nuorten ilat

Yökoriipallo (monikulttuuri)

Koripallo

Koripallo

Koripallo

Koripallo

Koripallo, klipailullinen toiminta

Taekwondo

Taekwondo

Kuntorykkelly

Salibandy

2.1.1 LIIKUNNANOHAUS

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- suunnitella ja ohjata liikunnanohjauskokonaisuuden sekä yksittäisiä ohjaustunteja
- ohjata liikuntaa eri toimintaympäristöissä sekä erilaisille asiakkaille ja asiakasryhmille
- liikuntamuotojen ja -lajien perustaitoja ja -tietoja sekä käyttää niitä ohjauksessaan
- motivoida, kannustaa ja antaa palautetta
- ottaa huomioon terveyden, turvallisuuden ja toimintakyvyn edistämisen näkökulmat ohjaustilan- teessa
- toimia esimerkillisesti, vastuullisesti ja vuorovaikutteisesti asiakaspalvelutilanteissa
- arvioida yrittäjänä toimimisen mahdollisuuksiaan
- arvioida omaa toimintaansa ja ottaa vastaan palautetta.

2.1.2 LIIKUNTANEUVONTA

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- testata tai arvioida fyysistä toimintakykyä ja sen pohjalta suunnitella ja toteuttaa liikuntaneuvontaa yksilölle ja ryhmälle
- liikuntamuotojen ja -lajien perustaitoja ja -tietoja sekä käyttää niitä liikuntaneuvonnassa
- ottaa liikuntaneuvonnassa huomioon ihmiskehon rakenteen ja elimistön toiminnan
- ottaa liikuntaneuvonnassa huomioon asiakkaan fyysisen toimintakyvyn kehittämisen ja ylläpitämi- sen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen
- ottaa toiminnassaan huomioon eri-ikäisten ja eri tavoin liikkuvien erityispiirteet
- kartoittaa työolosuhteita ja ergonomiaa sekä edistää työyhteisön hyvinvointia
- toimia esimerkillisesti, vastuullisesti ja vuorovaikutteisesti asiakaspalvelutilanteissa
- motivoida, kannustaa ja antaa palautetta
- toimia tehtyjen sopimusten sekä alan eettisten periaatteiden mukaisesti
- noudattaa turvallisuusvaatimuksia ja toimia vaaratilanteita ennaltaehkäisevästi
- arvioida omaa toimintaansa ja ottaa vastaan palautetta.

2.1.2 LIIKUNTATAPAHTUMAN JÄRJESTÄMINEN

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- osallistua liikuntatapahtuman suunnitteluun, organisointiin ja tavoitteelliseen toteutukseen
- liikuntamuotojen ja -lajien perustaitoja ja -tietoja sekä käyttää ja soveltaa niitä liikuntatapahtuman järjestämisessä
- markkinoida liikuntatapahtumaa ja arvioida tapahtuman taloudellista toteutusta
- laatia turvallisuussuunnitelman ja toteuttaa liikuntatapahtuman turvallisesti
- käyttää viestinnän eri muotoja liikuntatapahtuman järjestämisessä
- hyödyntää liikunta-alan toimintaympäristön ja rakenteiden tuntemusta liikuntatapahtuman järjes- tämisessä sekä noudattaa alan lainsäädäntöä ja lupakäytäntöjä
- tehdä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa
- noudattaa kestävän kehityksen periaatteita
- arvioida liikuntatapahtuman toteutusta ja omaa toimintaansa.